BOOKLET FOR REFUGEES IN BRAZIL

MANUEL POUR LES RÉFUGIÉS AU BRÉSIL

FOLLETO PARA REFUGIADOS EN BRASIL

كُتَيِّب اللاجئين في البرازيل

CARTILHA PARA REFUGIADOS NO BRASIL

DIREITOS E DEVERES, DOCUMENTAÇÃO, SOLUÇÕES DURADOURAS E CONTATOS ÚTEIS

PORTUGUÊS

O Alto Comissariado das Nações Unidas para Refugiados (ACNUR) recebeu da ONU o mandato de conduzir e coordenar ações internacionais para a proteção dos refugiados e a busca de soluções duradouras para seus problemas.

Para cumprir essa missão, o ACNUR no Brasil conta com o apoio das seguintes organizações da sociedade civil: Associação Antônio Vieira (ASAV), Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro (CARJ), Caritas Arquidiocesana de São Paulo (CASP), Centro de Defesa dos Direitos Humanos de Guarulhos (CDDH) e Instituto Migrações e Direitos Humanos (IMDH).

Não devolução

Os refugiados não podem ser devolvidos ou expulsos para um país onde a sua vida ou integridade física estejam em risco e em hipótese alguma serão devolvidos para o seu país de origem. O reconhecimento da condição de refugiado também interrompe qualquer processo de extradição e impede a expulsão do refugiado, salvo por motivos de segurança nacional ou ordem pública. Caso você venha a ser processado e tenha um procedimento de extradição ou expulsão instaurado, você tem direito à **assistência jurídica** gratuita de um Defensor Público da União.

Não ser Discriminado(a)

Ninguém pode ter seus direitos restringidos em razão da cor da sua pele, pelo fato de ser mulher ou criança, por sua orientação sexual, por sua situação social, por suas condições econômicas ou por suas crenças religiosas. O racismo é considerado crime no Brasil.

Trabalho

Os refugiados têm direito a carteira de trabalho, podem trabalhar formalmente e são titulares dos mesmos direitos inerentes a qualquer outro trabalhador no Brasil. O Brasil proíbe o trabalho de menores de 14 anos, o trabalho em condições análogas à de escravo e a exploração sexual.

Livre trânsito pelo território brasileiro

Não Sofrer Violência Sexual ou de Gênero

No Brasil, homens e mulheres têm os mesmos direitos e toda forma de violência em razão do gênero ou orientação sexual é crime. A mulher vítima de violência tem o direito a receber assistência médica e formalizar sua denúncia através do telefone 180 ou em delegacias de polícia especializadas em atendimento à mulher.
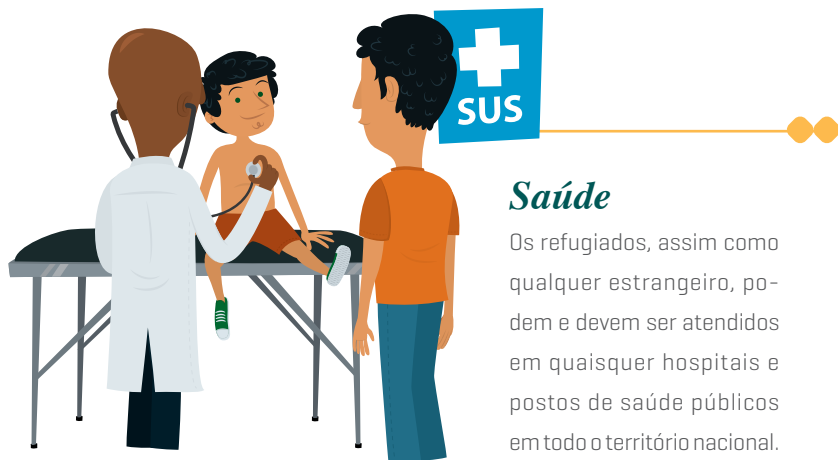
Saúde

Os refugiados, assim como qualquer estrangeiro, podem e devem ser atendidos em quaisquer hospitais e postos de saúde públicos em todo o território nacional.

Educação

Os refugiados têm o direito de frequentar as escolas públicas de ensino fundamental e médio, bem como de participar de programas públicos de capacitação técnica e profissional. Também podem acessar instituições de ensino superior, nos mesmos moldes dos brasileiros ou através de programas de ingresso especiais para refugiados.

Praticar Livremente sua Religião

O Brasil é um país laico que assegura a plena liberdade de culto, religião e crença.

Flexibilização nas Exigências para Apresentação de Documentos do País de Origem

De acordo com o artigo 43 da lei brasileira de refúgio, as instituições brasileiras devem considerar a dificuldade dos refugiados para obter e apresentar documentos emitidos em seus países de origem ou representações consulares e diplomáticas.

Documentação

Os refugiados reconhecidos no Brasil têm direito de obter o Registro Nacional de Estrangeiros (RNE), documento de identidade dos estrangeiros no Brasil; uma Carteira de Trabalho e Previdência Social definitiva (CTPS); um número de Cadastro de Pessoa Física (CPF) e um documento de viagem. Para maiores informações sobre como solicitar estes documentos, consulte a seção "Documentação" desta cartilha.

Residência Permanente

Os refugiados reconhecidos no Brasil poderão solicitar a residência permanente **após 4 (quatro)** anos da data do reconhecimento da sua condição de refugiado. Para maiores informações sobre como solicitar a residência permanente, consulte a seção "Documentação" desta cartilha.

Reunião Familiar

O refugiado reconhecido no Brasil tem direito à reunião familiar. Isso significa que os membros do seu grupo familiar também poderão ser reconhecidos como refugiados no Brasil, desde que estejam presentes em território brasileiro. Caso os seus familiares não estejam no Brasil, é possível solicitar ao CONARE que informe o Consulado do Brasil no país onde os seus parentes se encontram, que você é um refugiado reconhecido pelo governo brasileiro. Isso facilitará a emissão de um visto de viagem apropriado para os seus familiares. No entanto, **o Governo brasileiro não possui programas para financiar o deslocamento de familiares dos refugiados ao Brasil.** Para maiores informações sobre como trazer seus familiares ao Brasil, consulte o ACNUR ou uma das organizações parceiras.

OBRIGAÇÕES DOS REFUGIADOS NO BRASIL

DOCUMENTAÇÃO

Os documentos assegurados por lei aos refugiados são o **REGISTRO NACIONAL DE ESTRANGEIROS (RNE), O CADASTRO DE PESSOA FÍSICA (CPF), A CARTEIRA DE TRABALHO (CTPS)** e um **DOCUMENTO DE VIAGEM**. Todos estes documentos têm a mesma validade que os documentos dos cidadãos brasileiros e demais estrangeiros em situação regular e devem ser obrigatoriamente aceitos por todas as instituições públicas e privadas do país.

Se algum dos seus documentos não for aceito por alguma instituição pública ou privada, você pode entrar em contato e solicitar o apoio da Defensoria Pública da União, do ACNUR ou das organizações da sociedade civil que trabalham com refugiados - Associação Antônio Vieira (ASAV), Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro (CARJ), Caritas Arquidiocesana de São Paulo (CASP), Centro de Defesa dos Direitos Humanos de Guarulhos (CDDH) e Instituto Migrações e Direitos Humanos (IMDH).

REGISTRO NACIONAL DE ESTRANGEIROS (RNE)

Onde posso renovar ou solicitar pela primeira vez o RNE?

O solicitante de refúgio que teve a sua condição de refugiado reconhecida pelo Brasil tem o direito de obter o Registro Nacional de Estrangeiros (RNE), documento de identidade dos estrangeiros no Brasil. A emissão e a renovação do RNE são feitas em qualquer unidade da Polícia Federal. Fique atento à data de vencimento do seu RNE. A renovação do RNE deverá ser feita **TRÊS MESES ANTES DO VENCIMENTO** do antigo registro, em qualquer unidade da Polícia Federal.

PASSO A PASSO PARA EMISSÃO E RENOVAÇÃO DO RNE:

1. Comparecer ao **Departamento da Polícia Federal** e solicitar junto àquele órgão a emissão da **declaração do CONARE relativa à condição de refugiado**. Tal solicitação deverá ser realizada pela Polícia Federal pelo e-mail **conare@mj.gov.br**;

2. Preencher o **requerimento** no website da Polícia Federal: www.dpf.gov.br (no quadro "Estrangeiro", clique em "Requerer registro/renovação");

3. Efetuar o **pagamento da taxa GRU-FUNAPOL** para estrangeiros: disponível no website da Polícia Federal (www.dpf.gov.br);

4. Comparecer a uma unidade da Polícia Federal e apresentar os **seguintes documentos**:

- Duas fotos 3cmx4cm (recentes, coloridas, frontais, com o fundo branco, sem data);
- Requerimento impresso preenchido no website da Polícia Federal;
- Protocolo de solicitação de refúgio (apenas para os que solicitam RNE pela primeira vez);
- Cédula de Identidade de Estrangeiro original (apenas para os que desejam renovar o RNE);
- Declaração do CONARE reconhecendo a condição de refugiado no Brasil;
- Comprovante de pagamento da taxa GRU-FUNAPOL.

ATENÇÃO

O estrangeiro **menor de 18 anos** deverá se apresentar acompanhado dos pais ou responsável legal.

Em caso de **roubo/perda do RNE**, o refugiado deve comparecer primeiro a qualquer unidade da **Polícia Civil** para registrar um **Boletim de Ocorrência** do roubo/perda. Feito isso, deverá se dirigir à Polícia Federal portando tanto o "Boletim de Ocorrência" quanto os documentos correspondentes listados acima (item 4), e solicitar a segunda via do RNE. Em caso se perda do RNE, será cobrada uma taxa de valor mais alto do que aquele devido em caso de renovação.

Em caso de perda do prazo de renovação, **não será cobrada multa** do refugiado.

Refugiados que obtiveram residência permanente, **deficientes físicos e refugiados com mais de 60 anos** estão dispensados da renovação do RNE, mesmo após o vencimento.

Em caso de dúvidas e para mais informações, entre em contato com a Polícia Federal pelo **número 194** ou pelo e-mail **estrangeiros@dpf.gov.br**, ou com as organizações da sociedade civil que trabalham com refugiados - Associação Antônio Vieira **(ASAV)**, Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro **(CARJ)**, Caritas Arquidiocesana de São Paulo **(CASP)**, Centro de Defesa dos Direitos Humanos de Guarulhos **(CDDH)** e Instituto Migrações e Direitos Humanos **(IMDH)**.

CADASTRO DE PESSOA FÍSICA (CPF)

O que é o CPF e quem pode solicitá-lo?

O CPF é um dos principais documentos para cidadãos residentes no Brasil, pois permite o acesso a uma série de facilidades, como o Sistema Público de Saúde (SUS), o registro em instituições públicas de educação, a abertura de contas em bancos e outras operações financeiras. Qualquer pessoa física, nacional ou estrangeira, pode solicitar a inscrição no CPF.

Onde posso solicitar o CPF?

Em qualquer agência da Receita Federal, mediante pagamento de taxa, e o documento será expedido na mesma hora em que solicitado. Os endereços das entidades públicas conveniadas podem ser encontrados no website **www.receita.fazenda.gov.br**

Quais são os documentos necessários para solicitar o CPF?

Os maiores de 18 anos deverão apresentar o original ou a cópia autenticada do seu documento de identificação, que pode ser o protocolo provisório ou o RNE. Os menores de 18 anos deverão apresentar o original ou a cópia autenticada do seu documento de identificação e o documento de identificação de um dos pais ou responsável.

Para mais informações,
acesse o website
www.receita.fazenda.gov.br

CARTEIRA DE TRABALHO E PREVIDÊNCIA SOCIAL (CTPS)

O que é a CTPS e quem pode solicitá-la?

A Carteira de Trabalho e Previdência Social (CTPS) é o documento que comprova toda a vida funcional do trabalhador. Este documento é obrigatório para o exercício de atividades profissionais e pode ser solicitado por qualquer pessoa maior de 14 anos, nacional ou estrangeira, com residência regular no Brasil.

Onde posso solicitar a CTPS?

O interessado em tirar a Carteira de Trabalho e Previdência Social deverá dirigir-se à Superintendência Regional do Trabalho e Emprego (SRTE) ou à Gerência Regional mais próxima da sua residência, com todos os documentos necessários em mãos. Informações sobre a localização dos postos de atendimento podem ser obtidas pelo telefone 158 na Central de Atendimento Alô Trabalho.

Quais os documentos necessários para a CTPS?

1. **Duas fotos em tamanho 3cmx4cm**, com fundo branco, coloridas ou em preto-e-branco, iguais e recentes;

2. **Registro Nacional de Estrangeiro** (RNE) original acompanhada de cópia (frente e verso) ou Protocolo de Solicitação do RNE (original e cópia);

3. Os estrangeiros que já foram reconhecidos como refugiados deverão apresentar também uma **cópia da decisão ou ofício do CONARE que comprove** o reconhecimento da condição de refugiado.

Em caso de dúvidas e para outras informações, entre em contato com a **Central de Atendimento Alô Trabalho** por meio do número **158**.

PASSAPORTE PARA ESTRANGEIRO

Preciso viajar para o exterior, mas não tenho passaporte. Como devo proceder?

Para viajar, o refugiado deverá **solicitar uma autorização do CONARE** e, com esta declaração em mãos, solicitar um passaporte na Polícia Federal. Este passaporte poderá ter validade limitada a uma viagem de ida e volta ou a um período determinado, se assim a Polícia estabelecer. Em geral, a Polícia Federal recolhe o passaporte quando o refugiado retorna da viagem para a qual o solicitou.

Passo a passo para solicitar a emissão do passaporte para estrangeiro:

1. Entrar em contato com o CONARE pelo telefone (61) 2025-3659 ou pelo email conare@mj.gov.br solicitando uma autorização de viagem ao exterior, informando o período, o motivo e o destino da viagem;
   Atenção: o refugiado que sair do país sem autorização prévia do CONARE perderá a condição de refugiado;

2. Apenas **depois de obter a autorização do CONARE**, o refugiado deverá solicitar a emissão do passaporte para estrangeiro na Polícia Federal (http://www.dpf.gov.br/servicos/passaporte/passaporte-para-estrangeiro) para então providenciar a emissão de seu bilhete aéreo;

3. Efetuar o **pagamento da taxa GRU-FUNAPOL** por meio de boleto gerado no próprio website da Polícia Federal;

4. Comparecer ao posto de atendimento indicado ao final do requerimento, apresentando comprovante de pagamento da taxa, documento de identidade e CPF.

Em caso de dúvidas e para mais informações, entre em contato com a Polícia Federal pelo número **194** ou acesse **www.dpf.gov.br,** ou com as organizações da sociedade civil indicadas acima.

Quem pode solicitar a Residência Permanente?

O refugiado ou asilado no Brasil poderá solicitar a residência permanente em qualquer unidade da Polícia Federal, se preencher pelo menos um dos requisitos abaixo:

Residir no Brasil há no **mínimo 04 (quatro) anos**, na condição de refugiado ou asilado (conforme Resolução Normativa nº 91, de 10 de novembro de 2010 do CNIg); ou

Ser profissional qualificado e contratado por instituição instalada no País; ou

Ser profissional com capacitação reconhecida por órgão da área pertinente; ou

Estar estabelecido com negócio resultante de investimento de capital próprio, que satisfaça os objetivos de Resolução Normativa nº 84 do Conselho Nacional de Imigração relativos à concessão de visto a investidor estrangeiro.

PASSO A PASSO PARA SOLICITAR A RESIDÊNCIA PERMANENTE:

A SOLICITAÇÃO DA RESIDÊNCIA PERMANENTE DEVERÁ SER FEITA EM DUAS ETAPAS:

1ª ETAPA

1. **Preencher o formulário de requerimento no website do Ministério da Justiça:** www.mj.gov.br/estrangeiros;

2. **Efetuar o pagamento da taxa GRU-FUNAPOL para estrangeiros, disponível no website da Polícia Federal: www.dpf.gov.br;**

3. **Comparecer a uma unidade da Polícia Federal e apresentar os seguintes documentos:**

» Formulário de requerimento preenchido no website do Ministério da Justiça;

» Original e cópia autenticada do RNE;

» Atestado de Antecedentes Criminais expedido pelo Instituto de Identificação da Secretaria de Segurança Pública do Estado onde reside;

» Original e cópia autenticada da Carteira de Trabalho (CTPS);

» Duas fotos em tamanho 3cmx4cm, com fundo branco, coloridas, frontais, iguais, recentes e sem data);

» Cópia de comprovante de residência (conta de água, luz ou telefone fixo ou móvel, ou declaração do dono do imóvel onde a pessoa vive, atestando a residência no imóvel);

- Declaração de ausências do Brasil, especificando datas de saídas e chegadas no território nacional, com os respectivos destinos e motivos;

- Comprovante do recolhimento da taxa GRU/FUNAPOL.

4. Além dos documentos indicados acima, o estrangeiro pode também apresentar em qualquer fase do processo outros documentos que apesar de não serem obrigatórios podem ser úteis:

- Comprovante de matrícula e rendimento escolar;

- Diploma e/ou Certificado de Formação e Curriculum Vitae;

- Atestado de antecedentes do país de procedência em caso de reunião familiar e demais documentos citados na portaria;

- Comprovante de renda;

- Cópia autenticada do documento de viagem, nítida e completa.

5. Acompanhar o processo no website www.mj.gov.br ou diretamente na Polícia Federal.

2ª ETAPA

Se a resposta for positiva, e após a publicação do deferimento do pedido no Diário Oficial da União, o interessado deverá seguir os seguintes passos:

1. **Efetuar o pagamento de duas taxas GRU-FUNAPOL para estrangeiros disponíveis no website da Polícia Federal: www.dpf.gov.br.**

2. **Comparecer à unidade da Polícia Federal e apresentar os seguintes documentos:**

» Formulário de requerimento preenchido no website do Ministério da Justiça;

» Duas fotos em tamanho 3x4, com fundo branco, coloridas, frontais, iguais, recentes e sem data;

» Cópia autenticada das páginas atualizadas do passaporte válido (se possuir);

» Cópia autenticada do comprovante da data de entrada no Brasil (se possuir);

» Cópia do Diário Oficial no qual foi publicado o deferimento do processo de permanência (disponível no website: **www.in.gov.br**). Em caso de republicação apresentar também a cópia do Diário Oficial com a primeira publicação;

» Original e cópia autenticada do RNE ou do Protocolo;

» Comprovante de recolhimento das duas taxas.

ATENÇÃO:

1. O estrangeiro menor de 18 anos deverá apresentar-se acompanhado dos pais ou do responsável legal;

2. **Se o estrangeiro que conseguiu a Residência Permanente se ausentar do território nacional por mais de 02 (dois) anos ininterruptos**, ele perderá a permanência e terá seu registro e Cédula de Identidade de Estrangeiro (RNE) cancelados.

SOLUÇÕES DURADOURAS

Uma solução duradoura é aquela que termina o ciclo de deslocamento forçado e permite que as pessoas refugiadas tenham uma vida normal em um lugar seguro. Os países signatários da Convenção de 1951 sobre o Estatuto dos Refugiados, dentre eles o Brasil, têm a responsabilidade de encontrar soluções duradouras para os refugiados.

Existem três tipos de soluções duradouras: a integração local; a repatriação voluntária; e o reassentamento. Não existe uma hierarquia entre as soluções duradouras, elas são de natureza complementar e, se aplicadas de maneira conjunta, podem levar a uma estratégia integral e viável para resolver a situação dos refugiados. A seguir você entenderá como funciona cada uma delas.

INTEGRAÇÃO LOCAL

A integração local é um processo complexo e gradual que ocorre quando o refugiado tem acesso a mecanismos de inserção cultural, social, econômica, comunitária, laboral, jurídica e educacional, que possibilitem a sua autossuficiência e efetivo gozo dos seus direitos fundamentais no país de refúgio.

CONHEÇA A SEGUIR OS SERVIÇOS E OPORTUNIDADES DISPONÍVEIS PARA OS REFUGIADOS NO BRASIL:

Aulas de português

Algumas organizações da sociedade civil e instituições públicas oferecem curso gratuito de nível básico de português para solicitantes de refúgio e refugiados. Para maiores informações, consulte as organizações parceiras do ACNUR listadas ao final desta cartilha.

Educação

O calendário escolar no Brasil tem início em fevereiro e termina em dezembro. No mês de julho há também um recesso mais curto, variando de 2 a 3 semanas. Todas as crianças e adolescentes têm direito a se matricular gratuitamente nas escolas públicas de ensino fundamental e médio, inclusive os solicitantes de refúgio e refugiados. A lei brasileira de refúgio garante que as autoridades brasileiras levarão em consideração a situação excepcional em que se encontram os refugiados no Brasil e, por isso, **facilitarão o ingresso em instituições de ensino** daqueles que não possuam seus diplomas ou histórico escolar. Sendo assim, toda criança ou adolescente solicitante de refúgio ou refugiado tem o direito de se matricular em qualquer escola pública apresentando o seu CPF e protocolo provisório ou RNE.

Os refugiados também podem se matricular em **cursos técnicos e profissionalizantes** que são disponibilizados, mediante pagamento de taxas, através das instituições do Governo ligadas ao **Pronatec** ou ao Sistema S (**SESI, SESC, SENAC, SENAI**), dentre outras.

O ACNUR possui convênios com diversas universidades do país através da Cátedra Sergio Vieira de Mello. Os projetos da Cátedra são voltados ao ensino e pesquisa sobre o Direito Internacional dos Refugiados, mas também à criação de iniciativas que beneficiem diretamente os refugiados. Algumas universidades brasileiras oferecem vagas especiais para refugiados em cursos de ensino superior. Para maiores informações sobre estas universidades, entre em contato com o ACNUR ou com as organizações da sociedade civil citadas acima.

Saúde

A legislação brasileira assegura que os serviços do Sistema Único de Saúde (**SUS**) são universais, gratuitos e de acesso igualitário por todos os indivíduos presentes em território brasileiro. Todos os cidadãos, inclusive os solicitantes de refúgio e refugiados, têm direito de ser atendidos em qualquer unidade pública de saúde. Para tanto, você deve apresentar o seu CPF e protocolo provisório ou RNE em qualquer hospital, clínica ou posto de saúde e solicitar o seu Cartão SUS. Este cartão é gratuito e pode ser utilizado em qualquer unidade de saúde pública do território nacional.

No Brasil, os pais tem a obrigação de vacinar seus filhos. As crianças filhas de solicitantes de refúgio e refugiados podem obter gratuitamente as vacinas em postos de saúde públicos. Para saber quais as vacinas que o seu filho deve tomar, consulte o calendário de vacinação nos postos de saúde da sua cidade.

Trabalho

No Brasil, os solicitantes de refúgio e refugiados têm direito à Carteira de Trabalho (CTPS) e com ela podem trabalhar legalmente no país, com os mesmos direitos de qualquer outro trabalhador brasileiro. Os solicitantes de refúgio e refugiados que queiram obter maiores informações sobre o mercado de trabalho, cursos profissionalizantes, seguro-desemprego e vagas disponíveis devem procurar um Centro de Atendimento ao Trabalhador (CAT) na cida-

de onde vivem. Nos locais onde existam organizações parceiras do ACNUR, os solicitantes de refúgio e refugiados também podem buscar informações sobre convênios especiais existentes com empresas privadas.

Assistência social

Para acessar os programas públicos de assistência social disponíveis no Brasil, os refugiados devem se registrar no Cadastro Único para Programas Sociais (**CadÚnico**). Os postos de cadastramento devem ser consultados nas Prefeituras ou Secretarias de Assistência Social da cidade onde você mora. Com o Cadastro Único, o refugiado pode se candidatar para participar de programas como **Bolsa Família, Minha Casa, Minha Vida, Benefício de Prestação Continuada, Aluguel Social, Projovem, Tarifa Social de Energia Elétrica**, dentre outros.

Assistência jurídica

A legislação brasileira assegura que todas as pessoas que não tenham condições financeiras de contratar um advogado e pagar as despesas de um processo judicial terão direito a uma assistência jurídica gratuita.
No Brasil, a Defensoria Pública é o órgão encarregado de oferecer orientação jurídica e atuar como advogados das pessoas pobres que não tenham condições de arcar com essas despesas. Os solicitantes de refúgio e refugiados também tem o direito de serem atendidos por Defensores Públicos.

A Defensoria Pública está presente em todos os Estados do Brasil e na maioria das grandes cidades e subdivide-se em Defensoria Pública do Estado e Defensoria Pública da União.

VEJA ABAIXO QUEM VOCÊ DEVE PROCURAR DE ACORDO COM O SEU PROBLEMA:

DEFENSORIA PÚBLICA DA UNIÃO: qualquer dúvida ou insatisfação com o seu pedido de refúgio, documentação, aposentadoria, direitos do estrangeiro no Brasil, acesso a benefícios assistenciais e se você for réu em processos criminais por crimes de competência da Justiça Federal, como, por exemplo, falsificação de passaporte ou documentos de identidade, ou em processos de extradição e expulsão.

DEFENSORIA PÚBLICA DO ESTADO: qualquer dúvida ou insatisfação com temas relativos à moradia, aluguel, divórcio, pensão alimentícia, guarda de menores, inventário, investigação de paternidade, indenizações e se você for réu em um processo criminal por crimes de competência da Justiça Estadual, como, por exemplo, homicídio, furto, roubo, estelionato, estupro, etc.

Violência doméstica contra a mulher

No Brasil, a violência doméstica ou familiar contra a mulher é punida com maior severidade pela Lei Maria da Penha n. 11.340/2006. Esta lei pune atos de violência física, psicológica, sexual, patrimonial e moral contra a mulher, independentemente da sua idade. A lei também prevê mecanismos de proteção à mulher vítima de violência doméstica e familiar, com a possibilidade de concessão de medidas protetivas de urgência e encaminhamento para serviços de acolhimento, atendimento, acompanhamento e albergamento, se necessário.

Em caso de dúvidas, vá até uma unidade da **Defensoria Pública** ou entre em contato pelos telefones listados ao final desta cartilha.

COMO AGIR EM CASO DE VIOLÊNCIA:

- Se dirigir até o Pronto Socorro mais próximo e informar, durante o atendimento, a violência sofrida;

- Fazer um **Boletim de Ocorrência** em uma Delegacia de Polícia. Existem **Delegacias Especializadas em Atendimento à Mulher**, com profissionais treinados para atender vítimas mulheres de violência. No entanto, a denúncia pode ser feita em qualquer delegacia de polícia ou na Defensoria Pública.

- Após registrar a queixa você deve informar a Polícia se alguma medida de proteção é necessária e também se você tem interesse em iniciar um processo criminal contra o agressor. Gravações em vídeo, áudio ou fotos ajudam bastante no processo. O juiz terá 48 horas para aplicar as medidas de proteção, que podem ser estendidas aos filhos e dependentes da mulher.

SERVIÇOS DE TELEFONE DISPONÍVEIS:

- **180:** Central de Atendimento à Mulher (gratuito e com atendimento 24 horas que auxilia e orienta as mulheres vítimas de violência).

- **181:** Disque-denúncia / 190: Polícia Militar.

- Para maiores informações, acesse: **WWW.SPM.GOV.BR**

REPATRIAÇÃO VOLUNTÁRIA

Para muitas pessoas que foram forçadas a abandonar seus lares, um retorno voluntário, seguro e digno para o seu país de origem marca um processo exitoso na superação do trauma.

A repatriação voluntária é a solução adequada para aqueles refugiados que já possuem condições de regressar em condições de segurança e dignidade ao seu país de origem. A repatriação voluntária é sempre precedida de uma avaliação do ACNUR sobre as condições de segurança do local para onde o refugiado deseja retornar.

Os refugiados interessados em retornar ao seu país de origem devem procurar as organizações parceiras ou o escritório do ACNUR para obter maiores informações sobre o procedimento.

REASSENTAMENTO

O reassentamento faz parte do programa de soluções duradouras e é um mecanismo que se aplica aos refugiados que não podem ou não estão dispostos a voltar para o seu país de origem, mas que se encontram em alguma das seguintes situações no país de refúgio: possuem necessidades de proteção jurídica e física que o país de refúgio é incapaz de suprir; inexistem soluções duradouras alternativas previsíveis para o caso; mulheres ou meninas em risco; sobreviventes de violência e/ou tortura; ou crianças e adolescentes em risco.

No caso específico dos refugiados reconhecidos no Brasil, a opção do reassentamento **não está disponível**. Aqui, a solução duradoura preferível é a integração local e, quando possível, a repatriação voluntária. Isso porque, os refugiados presentes no Brasil não possuem qualquer necessidade específica de proteção que o Estado brasileiro seja absolutamente incapaz de suprir, a ponto de se justificar o reassentamento em um terceiro país. O Estado brasileiro tem o dever de assegurar a proteção dos refugiados que se encontram em seu território e, em caso de necessidade, as autoridades policiais, o Ministério Público e a Defensoria Pública devem ser contatados.

BOOKLET FOR REFUGEES IN BRAZIL

RIGHTS AND DUTIES, DOCUMENTATION, DURABLE SOLUTIONS AND USEFUL CONTACTS

ENGLISH

The United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) received from the UN the mandate to conduct and coordinate international actions to protect refugees and to search for durable solutions for their problems.

In order to achieve this mission in Brazil, UNHCR has the support of the following civil society organizations: Associação Antônio Vieira (ASAV), Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro (CARJ), Caritas Arquidiocesana de São Paulo (CASP), Centro de Defesa dos Direitos Humanos de Guarulhos (CDDH) e Instituto Migrações e Direitos Humanos (IMDH).

Non-refoulement

Refugees cannot be returned or expelled to a country where their lives or physical integrity are at risk of being violated and in no circumstances shall be returned to their country of origin. The recognition of refugee status also interrupts any process of extradition and prevents the expulsion of the refugee, except for reasons of national security or public order. If you are prosecuted and face an extradition or expulsion procedure, you have the right to free legal assistance, provided by a Federal Public Defender.

Non-discrimination

No one can have their rights restricted due to their skin color, gender, age, sexual orientation, social situation, economic conditions or religion. Racism is a crime in Brazil.

Work

Refugees have the right to have a work permit, which allows them to formally work in the country. They are entitled to the same labor rights as any other worker in Brazil. Brazil forbids children under 14 years of age to work, and also prohibits sexual exploitation and work in slavery-like conditions.

Freedom of movement throughout the Brazilian territory

Protection against sexual or gender-based violence

In Brazil, men and women have the same rights. Thus, any form of violence against women, based on gender or sexual orientation, is a crime. Women who are victims of violence have the right to medical assistance and to report the criminal act through the hotline 180 or by going to police stations specialized in combating violence against women.
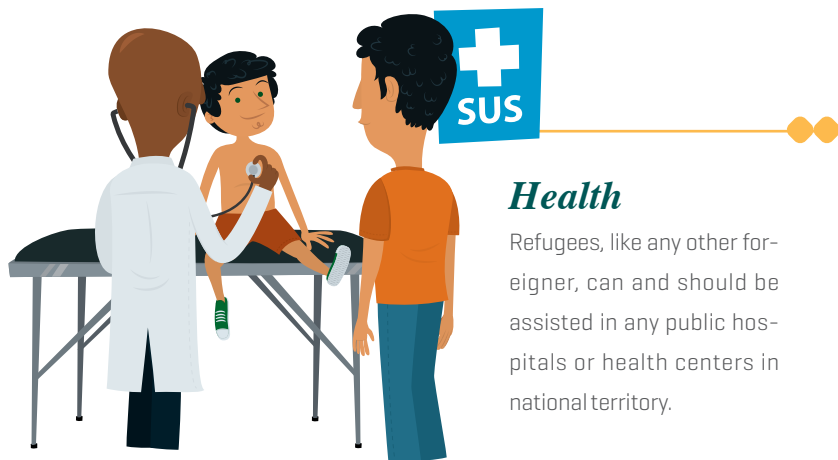
Health

Refugees, like any other foreigner, can and should be assisted in any public hospitals or health centers in national territory.

Education

Refugees have the right to attend public schools – be it Elementary, Middle or High schools – as well as to take part in professional and technical capacity building public programs. Refugees can also access higher education institutions in the same system as Brazilian citizens or through entry programs specifically designed for the refugee population in Brazil.

Freedom of Religion

Brazil is a secular country, where freedom of religion, belief and cult are guaranteed.

Flexibility regarding country of origin required documents

According to article 43 of the Brazilian Refuge Law, Brazilian institutions should consider the difficulty of refugees in obtaining and presenting documents issued in their countries of origin and/or consular and diplomatic representations.

Documentation

Refugees recognized in Brazil have the right to obtain the National Registration of Foreigners (RNE), the identification document for foreigners in Brazil; a definitive work permit (CTPS); a Brazilian Tax Number (CPF) and a travel document. Further information on how to apply for those documents can be found in the "Documentation" section in this booklet.

Permanent Residence

Recognized refugees in Brazil may apply for permanent residence after **4 (four) years** in the country, counting from the date of the recognition of their refugee status. For further information on how to request permanent residence, please refer to the "Documentation" section in this booklet.

Family Reunification

A refugee who is recognized as such in Brazil has the right to family reunification. This means that his/her family members can also be recognized as refugees in Brazil, once they are in Brazilian territory. If your relatives are not in Brazil, it is possible to request assistance from CONARE to inform the Brazilian Consulate in the country where your relatives are, that you are a refugee recognized by the Brazilian government. This will facilitate the issuing of an appropriate visa for your family. However, **the Brazilian Government does not have any programs to finance the relocation of refugees' relatives to Brazil.** To receive more information on how to bring your relatives to Brazil, please refer to UNHCR or to one of its civil society organizations.

REFUGEES' DUTIES IN BRAZIL
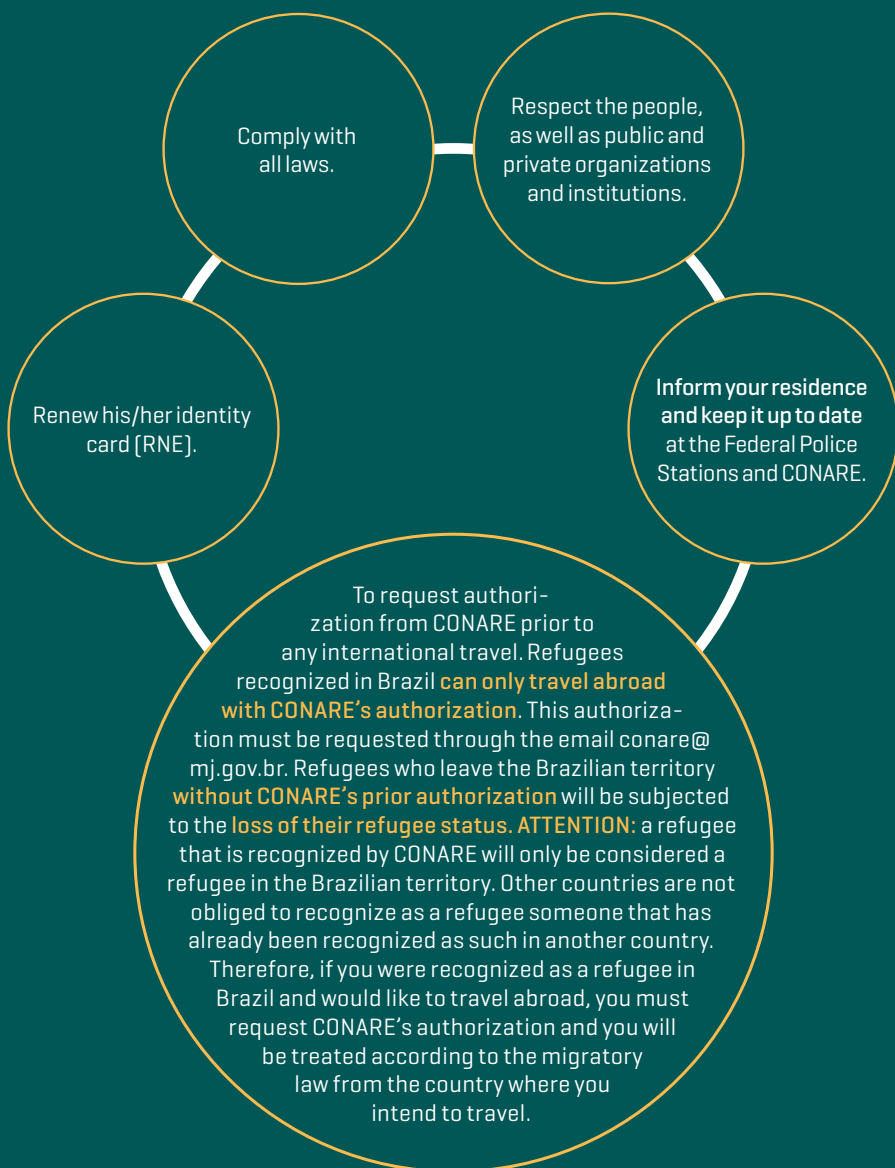
DOCUMENTATION

Documents guaranteed by the Brazilian Refugee Law are the **NATIONAL REGISTRATION OF FOREIGNERS (RNE), THE BRAZILIAN TAX NUMBER (*CADASTRO DE PESSOA FÍSICA - CPF*), THE WORK PERMIT (CTPS) AND A TRAVEL DOCUMENT.** These documents are as valid as those of Brazilian citizens and other foreigners in regular situation in the country, and must be mandatorily accepted by every public and private institution in Brazil.

If one of your documents is not accepted by a public or private institution, you can contact and seek the assistance of the Federal Public Defender's Office, UNHCR or one of its partners from civil society organizations that provide assistance to refugees: Associação Antônio Vieira (ASAV), Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro (CARJ), Caritas Arquidiocesana de São Paulo (CASP), Centro de Defesa dos Direitos Humanos de Guarulhos (CDDH) e Instituto Migrações e Direitos Humanos (IMDH).

NATIONAL REGISTRY OF FOREIGNERS (RNE)

Where can I renew or apply for the RNE for the first time?

An asylum seeker that has had his/her refugee status recognized in Brazil has the right to obtain the National Registration of Foreigners (RNE), an identification document for foreigners in Brazil. The issuing and the renewing of the RNE are made at any **Federal Police Department**. Pay close attention to the expiration date of your RNE. The renewal of your RNE must be done **3 (THREE) MONTHS PRIOR TO THE EXPIRATION DATE** of your former document, at any Federal Police station.

STEP BY STEP INSTRUCTIONS ON THE RNE APPLICATION AND RENEWAL PROCEDURE:

1. Attend the **Federal Police Department** station and request the issuance of **CONARE's Declaration regarding the refugee status**. This request must be made by the Federal Police through the e-mail conare@mj.gov.br;

2. Complete an **application form** available at the Federal Police website: www.dpf.gov.br [in the section "Foreigner" - "*Estrangeiro*", click on "Request registration/renewal" - "*Requerer registro/renovação*"];

3. Pay the **fee GRU-FUNAPOL for foreigners** available on the Federal Police website [www.dpf.gov.br];

4. Present yourself at a Federal Police Department with the **following documents:**

- Two 3cm x 4cm photos [the photos must be identical, recent, colored, facing forward, with a white background and no date];
- Filled application form from the Federal Police website;
- Original Application Protocol [only for those that are applying for the first time];
- Original National Registration of Foreigners [only for those who wish to renew their RNE];
- CONARE's Declaration recognizing the refugee status in Brazil;
- Payment receipt of the GRU-FUNAPOL fee.

ATTENTION

Foreigners **under 18 years** of age must present themselves accompanied by his/her parents or legal guardian.

In case of **THEFT/LOSS of the RNE**, the refugee must, first of all, go to any Civil Police station to register a **Police Report (*'Boletim de Ocorrência' - BO*)** of the theft/loss. Once this is done, the foreigner must attend the Federal Police Department carrying the Police Report and the documents mentioned above (item 4), and request another RNE. In the case of loss of the RNE, a fee will be charged at a higher value than that charged in the case of renewal.

The refugee should **not incur any penalties or fines** should he/she fail to meet the required deadline.

Refugees who have obtained permanent residence, or who are **disabled or over 60 years of age** are exempt from the renewal of the RNE, even after its expiration.

For further information, please contact the Federal Police through the **number 194** or through the email **estrangeiros@dpf.gov.br**, or contact the civil society organizations that assist refugees - Associação Antônio Vieira **(ASAV)**, Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro **(CARJ)**, Caritas Arquidiocesana de São Paulo **(CASP)**, Centro de Defesa dos Direitos Humanos de Guarulhos **(CDDH)** e Instituto Migrações e Direitos Humanos **(IMDH)**.

BRAZILIAN TAX NUMBER (*CADASTRO DE PESSOA FÍSICA - CPF*)

What is the CPF and who can apply for it?

The CPF is an individual tax identification number. It is one of the main documents for citizens residing in Brazil, as it allows the access to a series of facilities, such as the Public Health System (SUS), registration in public education institutions, opening a bank account and other financial operations. Any individual, national or foreigner, can request the registration in the CPF.

Where can I request the CPF?

At any Receita Federal agency, upon the payment of a fee, the document will be issued immediately. You can find the addresses of associate entities which issue the CPF at the website **www.receita.fazenda.gov.br.**

What are the necessary documents to request the CPF?

Adults over 18 years old shall present the original or certified copy of his/her identity card, which can be the provisional protocol or the RNE. People under 18 years of age shall present the original or certified copy of his/her identity card and the identity card of one of his/her parents or legal guardian.

For more information, please refer to the website **www.receita.fazenda.gov.br**

WORK PERMIT AND SOCIAL SECURITY (*CARTEIRA DE TRABALHO E PREVIDÊNCIA SOCIAL – CTPS*)

What is the CTPS and who can apply for it?

The Work Permit and Social Security (CTPS) is the document that verifies all the functional living of the worker. This document is mandatory for exercising professional activities and can be requested by anyone over 14 years old, national or foreigner, with regular residence in Brazil.

Where can I request the issuance of a CTPS?

Anyone interested in requesting or renewing a Work Permit and Social Security (CTPS) shall attend the nearest Regional Superintendence of Labor and Employment (*Superintendência Regional do Trabalho e Emprego* - SRTE) or the Regional Administration closest to him/her, with all the required documents. Information on the location of the closest services can be obtained through the telephone 158 at the Call Center "*Alô Trabalho*".

What are the documents required to apply for the CTPS?

1. **Two photos sized 3cmx4cm**, with white background, in color or black and white, identical and recent;

2. Original and copy of the **National Registration of Foreigners** (RNE) (front and back) or Protocol of RNE (original and copy);

3. Foreigners that have already been recognized as refugees must also present **a copy of the decision or CONARE's official letter stating the recognition of refugee status.**

For more information, please contact the **Central Assistance "*Alô Trabalho*"** through the telephone **number 158.**

PASSPORT FOR FOREIGNERS (PASSAPORTE PARA ESTRANGEIRO)

I need to travel abroad but I do not have a passport. What should I do?

In order to travel abroad, a refugee **should request a prior authorization from CONARE** and, with that in hand, request a passport at the Federal Police Department. This passport is only valid for one round trip or for a certain period of time, as decided by the Police. The passport will be taken by the Federal Police upon his/her return to Brazil.

Step by step instructions on how to request a passport for foreigners:

1. Contact CONARE through the telephone (61) 2025-3659 or via email to conare@mj.gov.br requesting an **authorization to travel abroad**, informing duration, reason and destination of the trip.
   ATTENTION: any refugee who leaves the country without CONARE's prior authorization will lose their refugee status;

2. **Only after obtaining CONARE's authorization,** request the issuance of the passport for foreigners at the Federal Police website (http://www.dpf.gov.br/servicos/passaporte/passaporte-para-estrangeiro) and only then purchase the airline ticket;

3. **Pay the fee GRU-FUNAPOL** through bank slip generated on the Federal Police website;

4. Go to the service station indicated at the end of the application, presenting the payment receipt , identity card and CPF.

For more information, please contact the Federal Police through the **number 194** or visit the website **www.dpf.gov.br**, or contact any civil society organization listed above.

PERMANENT RESIDENCE (RESIDÊNCIA PERMANENTE)

Who can apply for permanent residence?

A refugee or person granted political asylum in Brazil may request permanent residence at any Federal Police Department. In order to be eligible to apply, he/she must fulfill at least one of the following requirements:

Have been residing in Brazil for **at least four (04) years** under a refugee status (see CNIg's Normative Resolution nº 91, of November 10, 2010), or

Be a qualified professional employed by an institution based in the country, or

Be a professional with qualifications recognized by the relevant association/ professional authority, or

Have an established business resulting from his/her own investment that meets the objectives set by the Normative Resolution nº 84 of the National Immigration Council relating to the granting of visas to foreign investors.

STEP BY STEP INSTRUCTIONS ON HOW TO APPLY FOR PERMANENT RESIDENCE:

THERE ARE TWO STEPS TO THE SUBMISSION OF A REQUEST FOR PERMANENT RESIDENCE:

1ST STEP

1. Complete the application form at the Ministry of Justice website: www.mj.gov.br/estrangeiros;

2. Pay the fee GRU-FUNAPOL for foreigners, available at the Federal Police Department website: www.dpf.gov.br;

3. Go to any Federal Police Department and present the following documentation:

» Filled application form available at the Ministry of Justice website (as indicated in item 1);

» Original and certified copy of the RNE;

» Certificate of criminal records issued by the Institute of Identification of the Public Security Secretariat (*Instituto de Identificação da Secretaria de Segurança Pública*) in the state where you live;

» Original and certified copy of the Work Permit (CTPS);

» Two 3cmx4cm sized photos (identical, recent, colored, facing forward, with white background, without date);

- Copy of a proof of residence (water, electricity or telephone (home or mobile) bill, or the statement of the owner of the property where the person lives, attesting the residence of the person in the property);

- Declaration of absences from Brazil, specifying the dates of the departures and arrivals in the national territory, with the respective destinations and reasons;

- Receipt of payment of the GRU/FUNAPOL fee.

4. In addition to the documents listed above, the foreigner may also present at any stage of this process other documents that, although not required, may be helpful:

- Proof of enrollment and/or educational achievement;

- Diploma and / or Certificate of Studies and Curriculum Vitae;

- Certificate of background from the country of origin in case of family reunion and other documents cited in the ordinance;

- Proof of means of subsistence;

- Certified copy of the travel document, clear and including all pages.

5. Follow the process at the website www.mj.gov.br or directly at the Federal Police.

2 ND STEP

Should permanent residence be granted, after the formal notification is published in the Official Gazette, the individual should do the following:

1. **PAY THE GRU-FUNAPOL FEE FOR FOREIGNERS** available at the website of the Federal Police: www.dpf.gov.br

2. **Go to any Federal Police Department with the following documents:**

- Application form completed at the Ministry of Justice website;
- Two 3cmx4cm sized photos (identical, recent, colored, facing forward, with white background and no date);
- Certified copy of the pages of your valid passport (if you have one);
- Certified copy of your certificate of the date of entry into Brazil (if available);
- Copy of the notification of the grant of permanent residence published on the Official Gazette, available on the website: **www.in.gov.br** . In the event that the notification is published twice, present the copy of the Official Gazette that was published first;
- Original and certified copy of your RNE or valid Protocol number;
- Proof of payment of the two abovementioned fees.

ATTENTION:

1. A foreigner under 18 years old must be accompanied by one of his/her parents or legal guardian;
2. **An individual will lose his/her Permanent Residence if he/she leaves Brazilian national territory for a period of more than 02 (two) uninterrupted years.** His/her register and RNE will also be cancelled.

DURABLE SOLUTIONS

A durable solution ends the cycle of forced displacement and allows refugees to have a normal life in a safe place. Countries, such as Brazil, which are signatories of the 1951 Convention Relating to the Status of Refugees, have the responsibility to find durable solutions for refugees.

There are three possibilities of durable solutions: local integration, voluntary repatriation; and resettlement. There is no hierarchy among durable solutions, since they are of a complementary nature and, if jointly applied, they can lead to an integral and viable strategy to solve the refugee situation. Please find below how each durable solution woks in Brazil.

LOCAL INTEGRATION

Local integration is a gradual and complex process that occurs when a refugee has access to mechanisms for cultural, social, economic, community, labor, legal and educational integration, which promotes refugees' livelihood and self-reliance and the effective enjoyment of their fundamental rights in the country of asylum.

PLEASE FIND BELOW THE SERVICES AND OPPORTUNITIES AVAILABLE FOR REFUGEES IN BRAZIL:

Portuguese Classes

Some civil society organizations and public institutions offer free courses of Portuguese (basic level) for asylum seekers and refugees. For more information, please contact UNHCR's partner organizations listed at the end of this booklet.

Education

The school calendar in Brazil begins in February and ends in December. There is a shorter holiday in July, which varies between 2 to 3 weeks. Every child and young adult has the right to freely enroll in a public school (Elementary and High school), including refugees and asylum seekers. The Brazilian Refuge Law guarantees that Brazilian authorities take into account the exceptional situation in which refugees in Brazil find themselves, and, thus, will **facilitate the enrollment in education institutions** for those that do not have their school certificates or diplomas. Therefore, every child or young adult seeking asylum has the right to register in any public school presenting his/her CPF and provisional protocol or RNE.

Refugees can also enroll in available **technical and capacity building courses**, through the payment of fees, using government institutions linked to Pronatec or the S System (**SESI, SESC, SENAC, SENAI**), among others.

UNHCR has partnerships with many universities in the country through the Sérgio Vieira de Mello Academic Chair. The Chair's projects are focused not only on education and knowledge regarding International Refugee Law, but also on the creation of initiatives that directly benefit refugees. Some Brazilian uni-

versities offer special vacancies for refugees in higher education institutions. For further information on these programs, please contact UNHCR or the civil society organizations cited above.

Health

Brazilian legislation ensures that services at the Public Health System (**SUS**) are universal, free and that access is equal for every person in the Brazilian territory. Every citizen, including refugees and asylum seekers, has the right to be assisted in any public health facility. In order to do so, you should present your CPF and your provisional protocol or RNE at any hospital, clinic or facility and request your SUS Card. This card is free of charge and can be used in any public health unity in the national territory.

Parents in Brazil have the obligation to vaccinate their kids. Refugees' and asylum seekers' children can freely obtain vaccines in public health units ('*posto de saúde*'). For more information about mandatory vaccines, please consult the calendar in the public health units nearest to where you live.

Work

In Brazil, asylum seekers and refugees have the right to a Work Permit (CTPS) which allows them to work regularly in the country, having the same rights as every other Brazilian worker. Asylum seekers and refugees that want to obtain more information on the Brazilian labor market, professional training courses, unemployment insurance and available vacancies should reach the Assistance Centre for the Worker ('*Centro de Atendimento ao Trabalhador* ' - *CAT*) in the city where they live. Asylum seekers and refugees can also contact any of the civil society organizations listed above for more information on special partnerships established with private enterprises.

Social Assistance

To access social assistance public programs available in Brazil, refugees must enroll in the Unique Register for Social Programs (*'Cadastro Único para Programas Sociais'* - ***CadÚnico***). The places for enrollment can be consulted in the City Hall or Social Assistance Secretaries (*'Secretarias de Assistência Social'*) in the city where they live. After registering in *CadÚnico*, refugees can apply to participate in government social programs, such as the ***Bolsa Família, Minha Casa, Minha Vida, Benefício de Prestação Continuada*** **(for elderly and disabled persons)*, Aluguel Social, Projovem, Tarifa Social de Energia Elétrica,*** among others.

Legal Assistance

Brazilian legislation ensures that every person who is unable to hire a lawyer and pay the corresponding expenses has the right to have access to free legal assistance.

In Brazil, the Public Defender's Office is responsible for providing legal orientation and working as the lawyers of any person who cannot afford such expenses. In this regard, asylum seekers and refugees also have the right to be assisted by Public Defenders.

The Public Defenders have offices in all Brazilian States and in most cities. They are organized in State Public Defenders (*Defensoria Pública do Estado – DPE*) and Federal Public Defenders (*Defensoria Pública da União – DPU*).

BELOW YOU WILL FIND A SUMMARY OF THE COMPETENCIES OF EACH ONE AND WHO YOU SHOULD SEEK ACCORDING TO YOUR PROBLEM:

FEDERAL PUBLIC DEFENDER'S OFFICE: for any doubts on the asylum procedures, disagreement with the result of your asylum claim, for general issues related to documentation, retirement, rights of foreigners in Brazil, access to assistance benefits and if you are the defendant in a criminal case for crimes of the competency of the Federal Justice, such as, for example, the forging of passports or identity cards, or in procedures of extradition and/or expulsion of the country.

STATE PUBLIC DEFENDER'S OFFICE: for any doubts or need to litigate on questions related to housing, rent, divorce, allowance, guardianship, inventory, paternity investigation, reparation or if you are the defendant in a criminal case for crimes of the competency of the State Justice, as, for example, murder, theft, robbery, fraud, rape, etc.

Domestic Violence Against Women

In Brazil, domestic violence against women is punished with stronger severity by the *Maria da Penha Law* n. 11.340/2006. This law provides punishment for acts of physical, psychological, sexual, material and moral violence against women, regardless of her age. The law also foresees protection mechanisms to women who are victims of domestic and family violence, with the possibility of extension of urgent protective measures and referral to services of assistance, orientation and shelters, if necessary.

For more information, please refer to the **Public Defender's Office** or contact through the telephone numbers listed at the end of this booklet.

HOW TO PROCEED IN CASE OF VIOLENCE:

Refer to the closest Emergency Health Unit and report the violence suffered during the consultation;

Fill a **Police Report (*'Boletim de Ocorrência' - BO*)** at a Police Station. There are specialized **Police Stations for the Assistance of Women (*Delegacias Especializadas em Atendimento à Mulher*)**, with trained professionals to assist women victims/survivors of violence. However, you can also report the violence at any Police Station or at a Public Defender's Office.

After reporting the violence you should inform the Police if any protection measure is necessary, and also if you are interested in filing a criminal case against the perpetrator. Records of video, tapes, audio or pictures can be very helpful in the process. The judge will have 48 hours to determine the applicable protection measures, which can be extended to the children and dependents of the woman.

AVAILABLE TELEPHONE SERVICES:

180: Woman Assistance Call Center (working 24 hours to provide free assistance to women who are victims/survivors of violence).

181: Hotline / **190**: Military Police (*Polícia Miliar - PM*).

For more information, please access: **WWW.SPM.GOV.BR**

VOLUNTARY REPATRIATION

For many people that were forced to abandon their homes, voluntary return to their country of origin with security and dignity can mark a successful process in overcoming trauma.

Voluntary repatriation is the suitable solution for those refugees that already have conditions for returning in security and dignified conditions to their countries of origin. Voluntary repatriation is always preceded by an evaluation from UNHCR on the security conditions of the place to where the refugee wishes to return.

Refugees interested in returning to their country of origin should seek civil society partner organizations or UNHCR's office to obtain more information on the procedure.

RESETTLEMENT

Resettlement is part of the durable solutions program and is a mechanism applicable to refugees that cannot or are not willing to return to their country of origin, but that are facing some of the following situations in the country of asylum: are in need of legal and/or physical protection that the country of asylum is incapable of fulfilling; there are no foreseeable alternative durable solutions for the specific case; women or young girls at risk; survivors of violence and/or torture; children or adolescents at risk.

In the specific case of refugees recognized in Brazil, resettlement **is not available**. In Brazil, the preferable durable solution is local integration and, whenever possible, voluntary repatriation. This is because refugees recognized in Brazil do not have any specific protection need that the Brazilian State is absolutely incapable of fulfilling to the point that resettlement to a third country would be necessary. The Brazilian State has the duty to guarantee the protection of refugees that are in the Brazilian territory and, if needed, security authorities, the Public Prosecutor's Office and the Public Defender's Office should be contacted.

MANUEL POUR LES RÉFUGIÉS AU BRÉSIL

DROITS ET DEVOIRS, DOCUMENTATION, SOLUTIONS DURABLES ET CONTACTS UTILES

FRANÇAIS

Le Haut Commissariat des Nations Unies pour les Réfugiés (ACNUR) a reçu de l'ONU le mandat de conduire et de coordonner les actions internationales pour la protection des réfugiés et la recherche de solutions durables pour leurs problèmes.

Pour accomplir cette mission, l'ACNUR au Brésil a l'appui des organisations de la société civile suivantes: Association Antonio Vieira (ASAV), Caritas Archidiocésaine de Rio de Janeiro (CARJ), Caritas Archidiocésaine de São Paulo (CASP), Centre de Défense des Droits de l'Homme de Guarulhos (CDDH) et l'Institut des Migrations et des Droits de l'Homme (IMDH).

Non-refoulement

Les réfugiés ne peuvent pas être renvoyés ou expulsés vers un pays où leur vie ou leur intégrité physique sont en péril, et en aucune hypothèse ils ne peuvent être renvoyés à leur pays d'origine. La reconnaissance de la condition de réfugié interrompt aussi toute démarche d'extradition et empêche l'expulsion du réfugié, sauf pour des raisons de sécurité nationale ou d'ordre publique. Dans le cas où vous feriez l'objet d'un procédure à venir et que vous ayez une démarche d'extradition ou d'expulsion à votre encontre, vous avez le **droit à une assistance juridique gratuite** d'un Défenseur de Droits au Brésil.

Ne pas être discriminé(e)

Personne ne peut pas avoir ses droits limités à cause de la couleur de sa peau, du fait d'être une femme ou un enfant, à cause de son orientation sexuelle, sa situation sociale, ses conditions économiques ou ses croyances religieuses. Le racisme est considéré un crime au Brésil.

Travail

Les réfugiés ont le droit aux documents de travail. Ils peuvent travailler formellement et ils ont les mêmes droits inhérents à tout travailleur au Brésil. Le Brésil interdit le travail de mineurs de moins de 14 ans, le travail en conditions analogues à l'esclavage et l'exploitation sexuelle.

Libre passage par le territoire brésilien

Ne pas souffrir de violence sexuelle ou de genre

Au Brésil, les hommes et les femmes ont les mêmes droits et toute forme de violence à cause du genre ou de l'orientation sexuelle est un crime. La femme victime de violence a le droit de recevoir une assistance médicale et de formaliser sa plainte par téléphone au 180 ou auprès des gendarmeries de police spécialisées dans l'accueil des femmes.
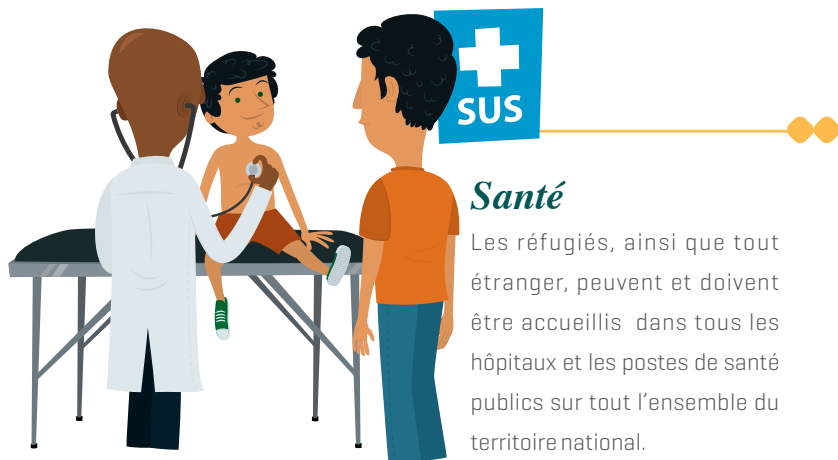
Santé

Les réfugiés, ainsi que tout étranger, peuvent et doivent être accueillis dans tous les hôpitaux et les postes de santé publics sur tout l'ensemble du territoire national.

Education

Les réfugiés ont le droit d'être inscrit dans des écoles publiques primaires et secondaires, ainsi que de participer à des programmes publics de capacitation technique et professionnelle. Ils peuvent également s'inscrire à des institutions d'enseignement supérieur, dans les mêmes conditions que les Brésiliens ou au travers de programmes spéciaux d'admission pour les réfugiés.

Pratiquer librement leur religion

Le Brésil est un pays laïc qui assure la pleine liberté de culte, de religion et de croyance.

Flexibilisation sur les exigences de présentation de documents du pays d'origine

Conformément à l'article 43 de la loi brésilienne sur l'asile, les institutions brésiliennes doivent considérer la difficulté des réfugiés pour obtenir et présenter des documents émis à partir de leurs pays d'origine ou les représentations consulaires et diplomatiques.

Documentation

Les réfugiés reconnus au Brésil ont le droit d'obtenir le Registre National des Etrangers (RNE), document d'identité des étrangers au Brésil; un document de travail et de sécurité sociale (CTPS); un numéro de Cadastre de Personne Physique (CPF) et un document de voyage. Pour des informations additionnelles sur la façon de demander ces documents, consultez la section "Documentation" de ce manuel.

Résidence permanente

Les réfugiés reconnus au Brésil pourront demander la résidence permanente **après 4 (quatre) ans**, à compter de la date de reconnaissance de leur condition de réfugié. Pour des informations additionnelles sur la façon de demander la résidence permanente, consultez la section «Documentation» de ce manuel.

Regroupement familial

Le réfugié reconnu au Brésil a le droit au regroupement familial. Cela signifie que les membres de sa famille peuvent également être reconnus comme réfugiés au Brésil, pourvu qu'ils soient présents sur le territoire brésilien. Dans le cas échéant, où leurs familles ne se trouvent pas au Brésil, il est possible de demander au CONARE (Comité National des réfugiés) d'en informer le Consulat du Brésil dans le pays où leurs familles se trouvent que vous êtes un réfugié reconnu par le gouvernement brésilien. Cela facilitera l'émission d'un visa de voyage approprié pour leurs familles. Cependant, **le gouvernement brésilien n'a pas de programmes pour financer le déplacement des membres de la famille des réfugiés au Brésil**. Pour des informations additionnelles sur la façon d'emmener sa famille au Brésil, consultez l'ACNUR ou une des organisations associées.

OBLIGATIONS DES REFUGIES AU BRESIL
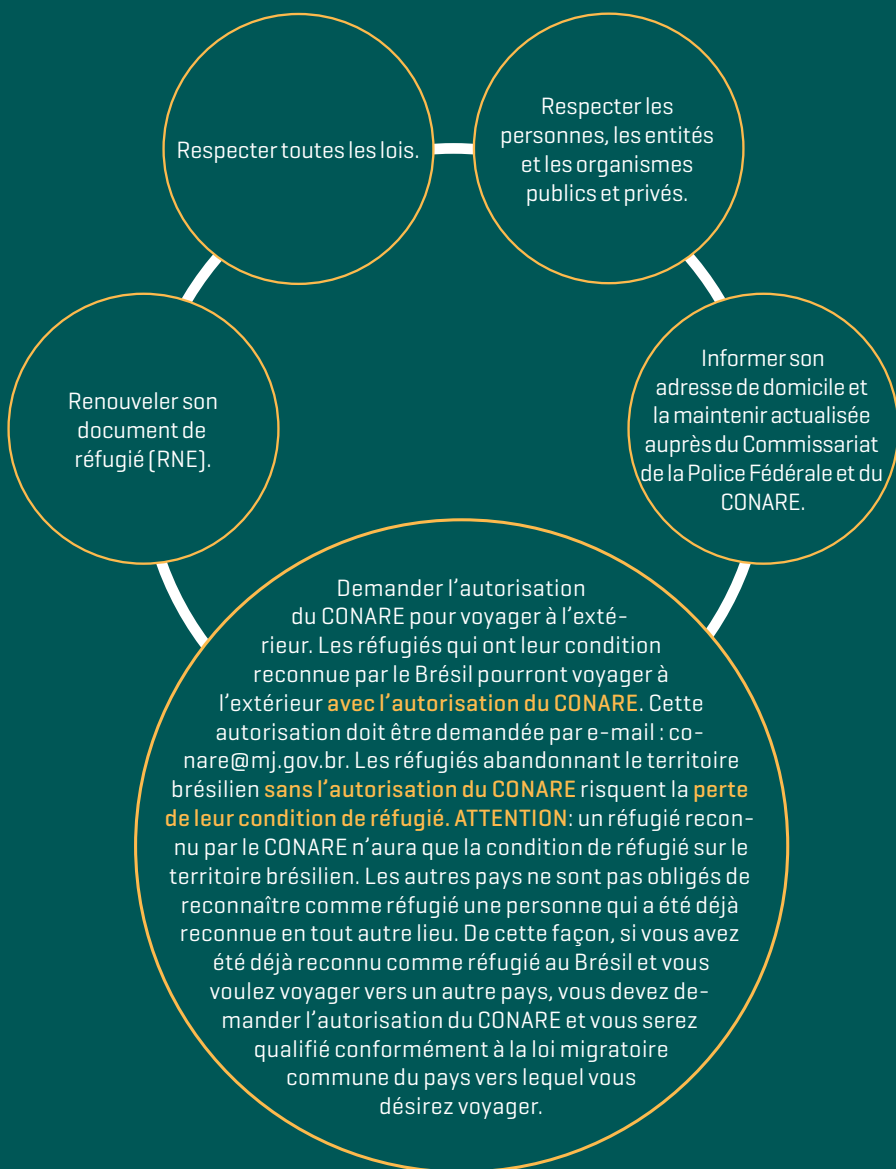
DOCUMENTATION

Les documents garantis par la loi aux réfugiés sont: **LE *REGISTRE NATIONAL D'ETRANGERS* (RNE), LE *CADASTRE NATIONAL DE PERSONNE PHYSIQUE* (CPF), LE *DOCUMENT DE TRAVAIL* (CTPS) ET LE DOCUMENT DE VOYAGE**. Tous ces documents ont la même validité que les documents des citoyens brésiliens et d'autres étrangers en situation régulière et doivent être obligatoirement acceptés par toutes les institutions publiques et privées du pays.

Si certains de vos documents ne sont pas acceptés par certaines institutions publiques ou privées, vous pouvez contacter et demander le soutien du Défenseur Fédéral des Droits d'ACNUR ou des organisations de la société civile qui travaillent avec des réfugiés - Association Antônio Vieira (ASAV), Caritas Archidiocésaine de Rio de Janeiro (CARJ), Caritas Archidiocésaine de São Paulo (CASP), Centre de Défense des Droits de l'Homme de Guarulhos (CDDH) et l'Institut des Migrations et des Droits de l'Homme (IMDH).

REGISTRE NATIONAL DES ETRANGERS (RNE)

Où puis-je renouveler ou demander pour la première fois le RNE?

Le demandeur d'asile qui a eu sa condition de réfugié reconnue par le Brésil a le droit d'obtenir le Registre National d'Etranger (RNE), document d'identité des étrangers au Brésil. L'émission et la rénovation du RNE sont faites dans n'importe laquelle des unités de la **Police Fédérale**. Faites attention à la date d'échéance de votre RNE. La rénovation du RNE devra être faite **TROIS MOIS AVANT L'ÉCHÉANCE** de l'ancien registre, dans n'importe quelle unité de la Police Fédérale.

DÉMARCHES POUR L'ÉMISSION ET LA RÉNOVATION DU RNE:

1 Comparaître au Département de la **Police Fédérale** et demander auprès de cet organe **l'émission de la déclaration du CONARE** concernant la condition de réfugié. Une telle demande devra être réalisée par la Police Fédérale par e-mail: conare@mj.gov.br;

2 *Remplir la* ***demande*** *sur le site de la Police Fédérale: www.dpf.gov.br. (dans la rubrique "Etranger», cliquez sur «Solliciter registre/rénovation").*

3 Effectuer le **paiement de la taxe GRU-FUNAPOL** pour les étrangers: disponible sur le site de la Police Fédérale (www.dpf.gov.br);

4 4. Comparaître à une unité de la Police Fédérale et présenter les **documents suivants:**

Deux photos 3cm x 4cm (récentes, en couleurs, de face, avec fond blanc, sans date);

Demande imprimée remplie sur le site de la Police Fédérale;

Protocole de demande d'asile (seulement pour les personnes demandant le RNE pour la première fois);

Carte d'Identité d'Etranger originale (seulement pour les personnes qui désirent renouveler le RNE);

Déclaration du CONARE reconnaissant la condition de réfugié au Brésil; Payment receipt of the GRU-FUNAPOL fee.

Confirmation de paiement de la taxe GRU-FUNAPOL.

ATTENTION

L'étranger mineur de **moins de 18 ans** devra se présenter accompagné de ses parents ou du responsable légal.

En cas de **VOL/PERTE du RNE**, le réfugié doit comparaître d'abord à n'importe quelle unité de la Police Civile pour enregistrer un **Compte Rendu d'Infraction** ("Boletim de Ocorrência") du vol/perte. Ensuite, il devra se diriger à la Police Fédérale, portant avec lui le «Compte Rendu d'Infraction et les documents correspondants listés ci-dessus (point 4), et demander le duplicata du RNE. En cas de perte du RNE, il sera encaissé un taux de valeur plus haute que celle dûe en cas de rénovation.

En cas de perte du délai de rénovation, l'amende du réfugié **NE SERA PAS ENCAISSÉE**.

Des réfugiés qui ont obtenus la résidence permanente, **les handicapés et les réfugiés âgés de plus de 60 ans** sont dispensés de la rénovation du RNE, même après l'échéance.

En cas de doutes et pour des informations additionnelles, contactez la Police Fédérale au **numéro 194** ou par e-mail : **estrangeiros@dpf.gov.br.** ou bien les organisations de la société civile qui travaillent avec les réfugiés: L'Association Antonio Vieira **(ASAV)**, Caritas Archidiocésaine de Rio de Janeiro **(CARJ)**, Caritas Archidiocésaine de São Paulo **(CASP)**, Centre de Défense des Droits de l'Homme de Guarulhos **(CDDH)** et l'Institut des Migrations et des Droits de l'Homme **(IMDH)**.

CADASTRE DE PERSONNE PHYSIQUE (*CADASTRO DE PESSOA FÍSICA - CPF*)

Qu'est-ce-que le CPF, et qui peut le demander?

Le CPF est un des principaux documents pour les citoyens résidents au Brésil car il permet l'accès à plusieurs infrastructures, ou encore le Système Public de Santé (SUS), l'enregistrement auprès des institutions publiques de l'éducation, l'ouverture de comptes bancaires et d'autres opérations financières. Toute personne physique, nationale ou étrangère, peut demander l'inscription au CPF.

Où puis-je demander le CPF?

Auprès de toute succursale du Secrétariat de la Recette Fédérale, moyennant le paiement de la taxe, le document sera délivré dans la même heure que la demande.
Les adresses des entités publiques accordées peuvent être trouvées sur le site: **www.receita.fazenda.gov.br.**

Quels sont les documents nécessaires pour demander le CPF?

Les personnes ayant atteint l'âge de 18 ans devront présenter l'original ou la copie certifiée conforme de leur document d'identification, pouvant être le protocole provisoire ou le RNE. Les mineurs de moins de 18 ans devront présenter l'original ou la copie certifiée conforme de leur document d'identification et le document d'identification d'un de leur parents ou le responsable.

Pour des informations additionnelles, accédez au site **www.receita.fazenda.gov.br**

DOCUMENT DE TRAVAIL ET DE PREVOYANCE SOCIALE (CARTEIRA DE TRABALHO E PREVIDÊNCIA SOCIAL - CTPS)

Qu'est-ce-que le CTPS et qui peut en faire la demande?

Le Document de Travail et de Prévoyance Sociale (CTPS) est le document qui confirme toute la vie fonctionnelle du travailleur. Ce document est obligatoire pour l'exercice des activités professionnelles et il peut être demandé par toute personne âgée de plus de 14 ans, nationale ou étrangère, avec une résidence régulière au Brésil.

Où puis-je faire la demande du CTPS?

L'intéressé qui veut obtenir le document de travail et de prévoyance sociale devra se diriger au Bureau Régional du Travail et de l'Emploi (SRTE) ou à la Gérance Régionale, le plus proche de sa résidence, avec tous les documents nécessaires. Les informations sur la localisation des postes d'accueil peuvent être obtenues par téléphone à la Centrale d'Accueil «Allô Travail» au numéro 158.

Quels sont les documents nécessaires pour demander le CTPS?

1. **Deux photos 3cmx4cm,** avec fond blanc, en couleurs ou en noir et blanc, égales et récentes.

2. **Registre National d'Etranger** (RNE) original accompagné d'une copie (recto et verso) ou le **Protocole de Demande du RNE** (original et copie).

3. Les étrangers qui ont été déjà reconnus comme réfugiés devront présenter également une **copie de la décision ou la dépêche du CONARE confirmant la reconnaissance de la condition de réfugié.**

En cas de doutes et pour obtenir des informations additionnelles, contactez la **Centrale d'Accueil "Alô Trabalho"** au **numéro 158.**

PASSEPORT POUR L'ETRANGER

J'ai besoin de voyager à l'extérieur, mais je n'ai pas de passeport, comment dois-je procéder?

Pour voyager, le réfugié devra **demander une autorisation du CONARE**, et, avec cette déclaration, faire la demande d'un passeport auprès de la Police Fédérale. Ce passeport pourra avoir la validité limitée à un voyage aller et retour ou une période déterminée, si la Police Fédérale l'a ainsi établi. Généralement, la Police Fédérale recueille le passeport lorsque le réfugié retourne du voyage pour lequel il en a fait la demande.

Démarches pour demander l'émission du passeport pour l'étranger:

1. Contactez le CONARE par téléphone au (61) 2025-3659 ou par e-mail conare@mj.gov.br demandant une **autorisation de voyage à l'extérieur**, en informant la période, la raison et la destination.
   ATTENTION: Le réfugié qui sort du pays sans autorisation préalable du CONARE perdra la condition de réfugié.

2. Le réfugié ne devra demander l'émission du passeport pour l'étranger **QU'APRÈS L'OBTENTION DE L'AUTORISATION DU CONARE** auprès de la Police Fédérale (http://www.dpf.gov.br/servicos/passaporte/passaporte-para-estrangeiros) et alors prendre des mesures pour l'émission de son billet d'avion.

3. **Effectuer le paiement de la taxe GRU-FUNAPOL**, moyennant le formulaire **généré** sur le site de la Police Fédérale.

4. Comparaître au poste d'accueil indiqué à la fin de la demande, en présentant la confirmation de paiement de la taxe, les papiers d'identité et le CPF.

En cas de doutes et pour des informations additionnelles, contactez la Police Fédérale au **numéro 194** ou accédez au site **www.dpf.gov.br** ou les organisations de la société civile, indiquées ci-dessus.

Qui peut demander la résidence permanente?

Le réfugié au Brésil pourra demander la résidence permanente dans n'importe quelle unité de la Police Fédérale, en remplissent au moins **une** des exigences ci-dessous:

Résidence au Brésil **au moins pendant 4 (quatre) ans**, avec la condition de réfugié (selon la résolution normative nº 91, du 10 novembre 2010 du CNIg); ou

Etre professionnel qualifié et employé par une institution installée dans le pays; ou

Etre professionnel avec une capacitation reconnue par un organe du domaine compétent; ou

Etre établi avec une affaire résultante d'investissement de capital propre, satisfaisant les buts de la résolution normative nº 84 du Conseil National de l'Immigration, concernant la concession de visa à l'investisseur étranger.

DÉMARCHES POUR DEMANDER LA RÉSIDENCE PERMANENTE:

LA DEMANDE DE LA RÉSIDENCE PERMANENTE DEVRA ÊTRE FAITE EN DEUX ÉTAPES:

1ÈRE ÉTAPE

1. **Remplir le formulaire de demande sur le site du Ministère de la Justice:** www.mj.gov.br/estrangeiros;

2. **Effectuer le paiement de la taxe GRU-FUNAPOL pour les étrangers,** disponible sur le site de la Police Fédérale: www.dpf.gov.br;

3. **Comparaître à une unité de la Police Fédérale et présenter les documents suivants:**

» Formulaire de demande rempli sur le site du Ministère de la Justice;

» Original et copie certifiée conforme du RNE;

» Extrait du Casier Judiciaire expédié par l'Institut d'Identification du Secrétariat de la Sécurité Publique de l'Etat de résidence;

» Original et copie certifiée conforme du document de travail (CTPS);

» Deux photos 3 x 4, avec fond blanc, en couleurs, de face, égales, récentes et **sans date**);

» Copie d'attestation de résidence (facture d'eau, de lumière ou de téléphone ou de mobile, ou déclaration du propriétaire de l'immeuble où la personne

est en train d'habiter, certifiant la résidence dans l'immeuble);

- Déclaration d'absences au Brésil, spécifiant les dates de sorties et d'arrivées sur le territoire national, avec les respectives destinations et motifs;

- Confirmation du paiement de la taxe **GRU-FUNAPOL**.

4. Au-delà des documents indiqués ci-dessus, l'étranger peut également présenter à toute étape de la procédure d'autres documents qui, bien qu'ils ne sont pas obligatoires, peuvent être utiles:

- Confirmation d'immatriculation et **d'efficience** scolaire;

- Diplôme et/ou attestation de formation et curriculum vitae;

- Extrait du Casier Judiciaire du pays d'origine en cas de regroupement familial et d'autres documents mentionnés sur l'arrêté;

- Confirmation de revenus;

- Copie certifiée conforme du document de voyage, nette et complète.

5. Suivre le dossier au site www.mj.gov.br ou directement à la Police Fédérale.

2ÈME ETAPE

Si la réponse est **positive**, et après la publication de l'accord de la demande au Journal Officiel de la Fédération, l'intéressé devra suivre les démarches suivantes:

1. **EFFECTUER LE PAIEMENT DE LA TAXE GRU-FUNAPOL POUR LES ÉTRANGERS,** disponible sur le site de la Police Fédérale: www.dpf.gov.br;

2. **Comparaître à une unité de la Police Fédérale et présenter les documents suivants:**

» Formulaire de demande rempli sur le site du Ministère de la Justice;t

» Deux photos 3 x 4, avec fond blanc, en couleurs, de face, égales, récentes et sans date;

» Copie certifiée conforme des pages actualisées du passeport en vigueur (s'il en possède);

» Copie certifiée conforme de la confirmation de la date d'entrée au Brésil (s'il en possède);

» Copie du Journal Officiel sur lequel a été publié l'accord du dossier de permanence (disponible sur le site: www.in.gov.br). En cas de republication, présenter également la copie du Journal Officiel avec la première publication;

» Original et copie certifiée conforme du RNE ou du Protocole;

» Confirmation de paiement des deux taxes.

ATTENTION:

1. L'étranger mineur de moins de 18 ans devra se présenter accompagné de ses parents ou du responsable légal.

2. **Si l'étranger qui a obtenu la résidence permanente est absent du territoire national depuis 02 (DEUX) ANS INCESSAMMENT** il perdra la permanence et aura son enregistrement et la carte d'identité d'étranger (RNE) annulés.

SOLUTIONS DURABLES

Une solution durable est celle qui finit le cycle de déplacement forcé et permet aux personnes réfugiées de retrouver une vie normale dans un lieu sûr. Les pays signataires de la Convention de 1951 sur le Statut des Réfugiés, parmi lesquels on compte le Brésil, ont la responsabilité de trouver des solutions durables pour les réfugiés.

Il existe trois types de solutions durables: l'intégration locale; le rapatriement volontaire; et la réinstallation. Il n'y a pas de hiérarchie entre ces différentes solutions durables; elles sont de nature complémentaire et, si appliquées ensemble, elles peuvent conduire à une stratégie intégrale et viable pour résoudre la situation des réfugiés. Par la suite, vous comprendrez comment chacune d'elles fonctionne.

INTÉGRATION LOCALE

L'intégration locale est un processus complexe et graduel qui a lieu lorsque le réfugié a accès à des mécanismes d'insertion culturelle, sociale, économique, communautaire, professionnelle, juridique et éducationnelle, en viabilisant son autosuffisance et l'effective jouissance de ses droits fondamentaux dans le pays d'accueil.

PRENEZ CONNAISSANCE CI-DESSOUS DES SERVICES ET DES OPPORTUNITÉS DISPONIBLES POUR LES RÉFUGIÉS AU BRÉSIL.

Cours de Langue Portugaise

Certaines organisations de la société civile et des institutions publiques offrent des cours gratuits de niveau basique de langue portugaise pour les demandeurs d'asile et réfugiés. Pour des informations additionnelles, consultez les organisations associées de l'ACNUR listées à la fin de ce manuel.

Education

Le calendrier scolaire au Brésil commence le mois de février et finit le mois de décembre. Au mois de juillet, il y a également des vacances scolaires plus courtes, variant de 2 à 3 semaines. Tous les enfants et les adolescents ont le droit d'être inscrits gratuitement dans les écoles publiques primaires et secondaires, y compris les demandeurs d'asile et réfugiés. La loi brésilienne sur l'asile garantit que les autorités brésiliennes prendront en considération la situation exceptionnelle dans laquelle se trouvent les réfugiés au Brésil et, pour cela, **ils aideront à l'admission dans les institutions** d'enseignement des personnes qui n'ont pas leurs diplômes ou le relevé de notes. De cette façon, tout enfant ou adolescent demandeur d'asile ou réfugié a le droit d'être inscrit dans n'importe quelle école publique en présentant son CPF et le protocole provisoire ou le RNE.

Les réfugiés peuvent également être inscrits dans des **cours techniques et de professionnalisation** qui sont disponibles moyennant le paiement d'une taxe, à travers des institutions du Gouvernement liées au Pronatec ou au Système S (**SESI, SESC, SENAC, SENAI**), entre autres.

L'ACNUR possède des partenariats avec plusieurs universités du pays à travers la Cathédrale Sergio Vieira de Mello. Les projets de la Cathédrale sont destinés à l'enseignement et à la recherche sur le Droit International des Réfugiés, mais aussi à la création d'initiatives bénéficiant directement les réfugiés. Certaines universités brésiliennes offrent des places spécialement pour les réfugiés en cours d'enseignement supérieur. Pour des informations additionnelles sur ces universités, contactez l'ACNUR ou les organisations de la société civile mentionnées ci-dessus.

Sante

La législation brésilienne garantit que les services du Système Unique de Santé **(SUS)** soient universels, gratuits et égal d'accès pour tous les individus présents sur le territoire brésilien. Tous les citoyens, y compris les demandeurs d'asile et les réfugiés, ont le droit d'être accueillis dans n'importe quel poste publique de santé. Pour cela, vous devez présenter votre CPF et le protocole provisoire ou le RNE à n'importe quel hôpital, clinique ou poste de santé et demander votre Carte du SUS. Cette carte est gratuite et peut être utilisée dans n'importe quel poste de santé publique sur le territoire national.

Au Brésil, les parents ont l'obligation de vacciner leurs enfants. Les enfants des demandeurs d'asile et des réfugiés peuvent obtenir gratuitement les vaccins auprès des postes de santé publics. Pour connaître quels vaccins votre enfant doit prendre, consultez le calendrier de vaccination dans les postes de santé de votre ville.

Travail

Au Brésil, les demandeurs d'asile et les réfugiés ont droit au Document de Travail (CTPS) et, grâce à celui-ci, ils peuvent travailler légalement dans le pays, avec les mêmes droits que tout autre travailleur brésilien. Les demandeurs d'asile et les réfugiés qui veulent obtenir des informations additionnelles sur le marché

de travail, les cours de professionnalisation, l'assurance chômage et les postes disponibles, doivent chercher un Centre d'Accueil au Travailleur (CAT) dans la ville où ils résident. Dans les lieux où il y a des organisations associées de l'ACNUR, les demandeurs d'asile et les réfugiés peuvent également chercher des informations sur les partenariats spécifiques existants avec des sociétés privées.

Assistance Sociale

Pour avoir accès aux programmes publics d'assistance sociale disponibles au Brésil, les réfugiés doivent être enregistrés au Cadastre Unique pour des **Programmes Sociaux (CadÚnico)**. Les postes d'enregistrement doivent être consultés auprès des Mairies ou des Secrétariats d'Assistance Sociale de la ville où vous habitez. Avec le Cadastre Unique, le réfugié peut s'inscrire pour participer aux programmes comme, par exemple, ***Bolsa Família, Minha Casa, Minha Vida, Benefício de Prestação Continuada, Aluguel Social, Projovem, Tarifa Social de Energia Elétrica***,, entre autres.

Assistance Juridique

La législation brésilienne garantit que toutes les personnes qui n'ont pas les conditions financières pour se procurer un avocat et pour payer les frais d'une procédure judiciaire auront le droit à une assistance judiciaire gratuite.

Au Brésil, le Défenseur des Droits est l'organe chargé d'offrir l'orientation juridique et d'agir en tant qu'avocats des personnes pauvres qui n'ont pas les conditions de faire face à ces frais. Les demandeurs d'asile et les réfugiés ont également le droit d'être accueillis par les Défenseurs des Droits.

Le Défenseur des Droits est présent dans tous les Etats du Brésil et dans la majorité des grandes villes et il est subdivisé en Défenseur des Droits de l'Etat et Défenseur Fédéral des Droits.

VOYEZ CI-DESSOUS LES ORGANES QUE VOUS DEVEZ CHERCHER CONFORMÉMENT À VOTRE DIFFICULTÉ:

DÉFENSEUR FÉDÉRAL DES DROITS: tout doute ou insatisfaction au sujet de votre demande d'asile, la documentation, la retraite, les droits de l'étranger au Brésil, l'accès aux bénéfices d'assistance, et si vous faites face à des procédures criminelles pour des crimes de compétence de la justice fédérale, par exemple, la falsification de passeport ou de documents d'identité, ou en procédures d'extradition et d'expulsion.

DÉFENSEUR DES DROITS: tout doute ou insatisfaction au sujet de thèmes concernant le logement, la location, le divorce, la pension alimentaire, la garde de mineurs, l'inventaire, l'investigation de paternité, les indemnisations, et si vous faites face à des procédures criminelles pour des crimes de compétence de la justice de l'état, par exemple, l'homicide, le larcin, le vol, le stellionat, le stupre, etc.

Violence Domestique contre la Femme

Au Brésil, la violence domestique ou familiale contra la femme est punie avec plus de sévérité par la Loi «Maria da Penha» nº 11.340/2006. Cette loi punit des actes de violence physique, psychologique, sexuelle, patrimoniale perpetrés contre la femme, indépendamment de son âge. La loi prévoit aussi des mécanismes de protection à la femme victime de violence domestique et familiale, avec la possibilité de mise en exécution de mesures de protection d'urgence et, le cas échéant, le renvoi vers des services d'accueil, d'assistance, de supervision et d'hébergement.

En cas de doutes, allez jusqu'à une unité du **Défenseur de Droits**, contactez-les aux téléphones listés à la fin de ce manuel.

QUE FAIRE EN CAS DE VIOLENCES?

Se diriger jusqu'à l'infirmerie la plus proche et informer, pendant l'accueil, de la violence soufferte.

Faire un compte rendu de l'infraction auprès d'une Gendarmerie. Il y a des gendarmeries spécialisées dans l'assistance des femmes, avec des professionnels entraînés pour accueillir les femmes victimes de violence. Cependant, la plainte peut être faite à toute gendarmerie ou auprès de n'importe quel Défenseur des Droits.

Après avoir déposé votre plainte, vous devez informer la Police si une mesure de protection est nécessaire, et aussi si vous êtes souhaiter initier une procédure criminelle contre l'agresseur. Enregistrement de vidéo, audio ou photos aident durant la procédure. Le juge aura 48 heures pour appliquer les mesures de protection qui peuvent être étendues aux enfants et aux personnes à la charge de la femme.

SERVICES DE TÉLÉPHONE DISPONIBLES:

180: Centrale d'Accueil à la Femme (gratuit et avec assistance 24/24, aidant et orientant les femmes victimes de violence).

181: Composez - dénonce / 190: Police Militaire

Pour des informations additionnelles, accédez au site:
WWW.SPM.GOV.BR

REPATRIEMENT VOLONTAIRE

Pour beaucoup de personnes qui ont été forcées d'abandonner leurs foyers, un retour volontaire, sûr et digne à leur pays d'origine marque un procédé réussi pour surmonter le refoulement.

Le rapatriement volontaire est la solution appropriée pour les réfugiés qui possèdent déjà les conditions de retourner dans leur pays d'origine en toute sécurité et dignité. Le rapatriement volontaire est toujours précédé d'une évaluation par l'ACNUR sur les conditions de sécurité du lieu vers lequel le réfugié désire retourner.

Les réfugiés souhaitant retourner dans leur pays d'origine doivent chercher les organisations associées ou le bureau de l'ACNUR pour obtenir des informations additionnelles sur la procédure.

RÉINSTALLATION

La réinstallation fait part du programme de solutions durables et est un mécanisme qui s'applique aux réfugiés qui ne peuvent pas ou ne sont pas prêts à retourner dans leur pays d'origine, mais qui se trouvent dans certaines des situations suivantes dans le pays d'asile: ils ont besoin de protection juridique et physique que le pays d'asile est incapable de fournir; il n'y a pas de solutions durables alternatives prévisibles pour le cas; les femmes ou petites filles en péril; les survivants de violence et/ou de torture; ou des enfants et des adolescents en péril.

Dans le cas spécifique des réfugiés reconnus au Brésil, l'option de réinstallation **n'est pas disponible**. Dans ce cas, la solution durable préférable est l'intégration locale et, dés que cela est possible, le rapatriement volontaire. Il en est ainsi parce que les réfugiés présents au Brésil n'ont aucune nécessité spécifique de protection dont l'Etat brésilien ne soit pas capable de fournir et à tel point que la réinstallation dans un pays tiers serait justifiée. L'Etat brésilien a l'obligation d'assurer la protection des réfugiés qui se trouvent sur leur territoire et, en cas de besoin, les autorités policières, le Ministère Public et le Défenseur des Droits doivent être contactés.

FOLLETO PARA REFUGIADOS EN BRASIL

DERECHOS Y DEBERES, DOCUMENTACIÓN, SOLUCIONES DURADERAS Y DIRECCIONES ÚTILES

ESPAÑOL

El Alto Comisionado de las Naciones Unidas para Refugiados (ACNUR) recibió de la ONU el mandato de dirigir y coordinar la acción internacional para la protección a los refugiados y para la búsqueda de soluciones duraderas para sus problemas.

Para cumplir esa misión, el ACNUR en Brasil cuenta con el apoyo de las siguientes organizaciones de la sociedad civil: Asociación Antônio Vieira (ASAV), Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro (CARJ), Caritas Arquidiocesana de São Paulo (CASP), Centro de Defensa de los Derechos Humanos de Guarulhos (CDDH) e Instituto Migraciones y Derechos Humanos (IMDH).

No Devolución

Los refugiados no pueden ser devueltos o expulsados para un país donde su vida o integridad física estén en riesgo y en ninguna hipótesis deben ser devueltos a su país de origen. El reconocimiento de la condición de refugiado también interrumpe cualquier proceso de extradición e impide la expulsión del refugiado, excepto por motivos de seguridad nacional o orden público. Caso usted sea procesado y haya un procedimiento de extradición o expulsión instaurado, usted tiene **derecho a la asistencia jurídica** gratuita de un Defensor Público.

No ser discriminado(a)

Nadie puede tener sus derechos restringidos en razón del color de su piel, por ser mujer o niño, por su orientación sexual, por su situación social, por sus condiciones económicas o creencias religiosas. El racismo es un crimen en Brasil.

Trabajo

Los refugiados tienen derecho a la Cartera de Trabajo, pueden trabajar formalmente y son titulares de los mismos derechos que cualquier otro trabajador en Brasil. Brasil prohíbe el trabajo de menores de 14 años, el trabajo en condiciones análogas a la esclavitud y explotación sexual.

Libre tránsito por todo el territorio brasileño

No sufrir violencia sexual o de género

En Brasil, hombres y mujeres tienen los mismos derechos y toda forma de violencia basada en género u orientación sexual es crimen. La mujer víctima de violencia tiene derecho a asistencia médica y a prestar su denuncia a través del teléfono 180 o en comisarías policiales especializadas en atendimiento a la mujer.
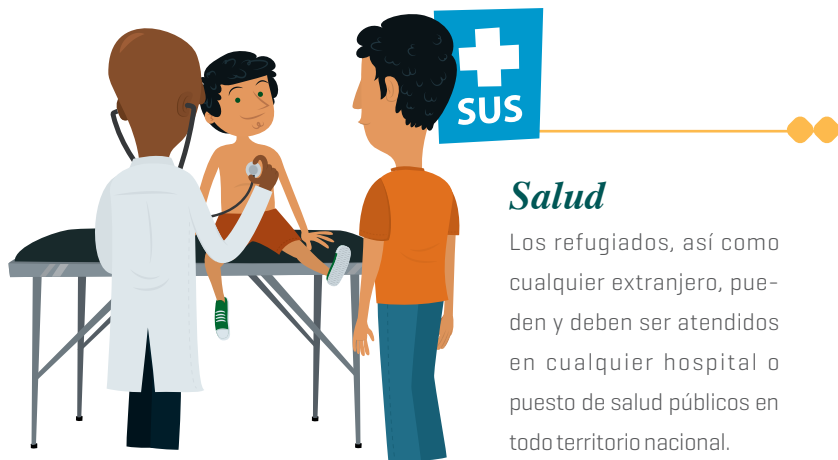
Salud

Los refugiados, así como cualquier extranjero, pueden y deben ser atendidos en cualquier hospital o puesto de salud públicos en todo territorio nacional.

Educación

Los refugiados tienen el derecho de frecuentar las escuelas públicas de nivel fundamental y medio, y de participar de programas públicos de capacitación técnica y profesional. También pueden acceder a instituciones universitarias, de la misma manera que los brasileños o a través de programas especiales de ingreso para refugiados.

Practicar Libremente su Religión

Brasil es un país laico que asegura plena libertad de culto, religión y creencias.

Flexibilización de las Exigencias para Presentación de Documentos del País de Origen

De acuerdo con el artículo 43 de la ley brasileña sobre refugio, las instituciones brasileñas deben considerar la dificultad de los refugiados para obtener y presentar documentos emitidos en sus países de origen o representaciones consulares y diplomáticas.

Documentación

Los refugiados reconocidos en Brasil tienen derecho al Registro Nacional de Extranjeros (RNE), documento de identidad de los extranjeros en Brasil; una Cartera de Trabajo y Seguridad Social definitiva (CTPS); un número de Registro de Persona Física (CPF) y un documento de viaje. Para más informaciones sobre la solicitud de esos documentos, consulte la sección "Documentación" del folleto.

Residencia Permanente

Los refugiados reconocidos en Brasil podrán solicitar la residencia permanente **después de 4 (cuatro) años** de la fecha de reconocimiento de su condición de refugiado. Para más informaciones sobre como solicitar la residencia permanente, consulte la sección "Documentación" del folleto.

Reunión Familiar

El refugiado reconocido en Brasil tiene derecho a la reunión familiar. Eso significa que los integrantes de su familia también pueden ser reconocidos como refugiados en Brasil, desde que estén presentes en territorio brasileño. Si sus familiares no están en Brasil, es posible solicitar al CONARE que informe al Consulado Brasileño en el país donde sus familiares se encuentren, que usted es un refugiado reconocido por el gobierno brasileño. Eso facilitará la emisión de una visa de viaje adecuada para sus familiares. Sin embargo, **el Gobierno Brasileño no dispone de programas para apoyar económicamente el traslado de familiares de los refugiados a Brasil**. Para más informaciones sobre como traer sus familiares a Brasil, consulte el ACNUR o una de las organizaciones socias.

DEBERES DE LOS REFUGIADOS EN BRASIL
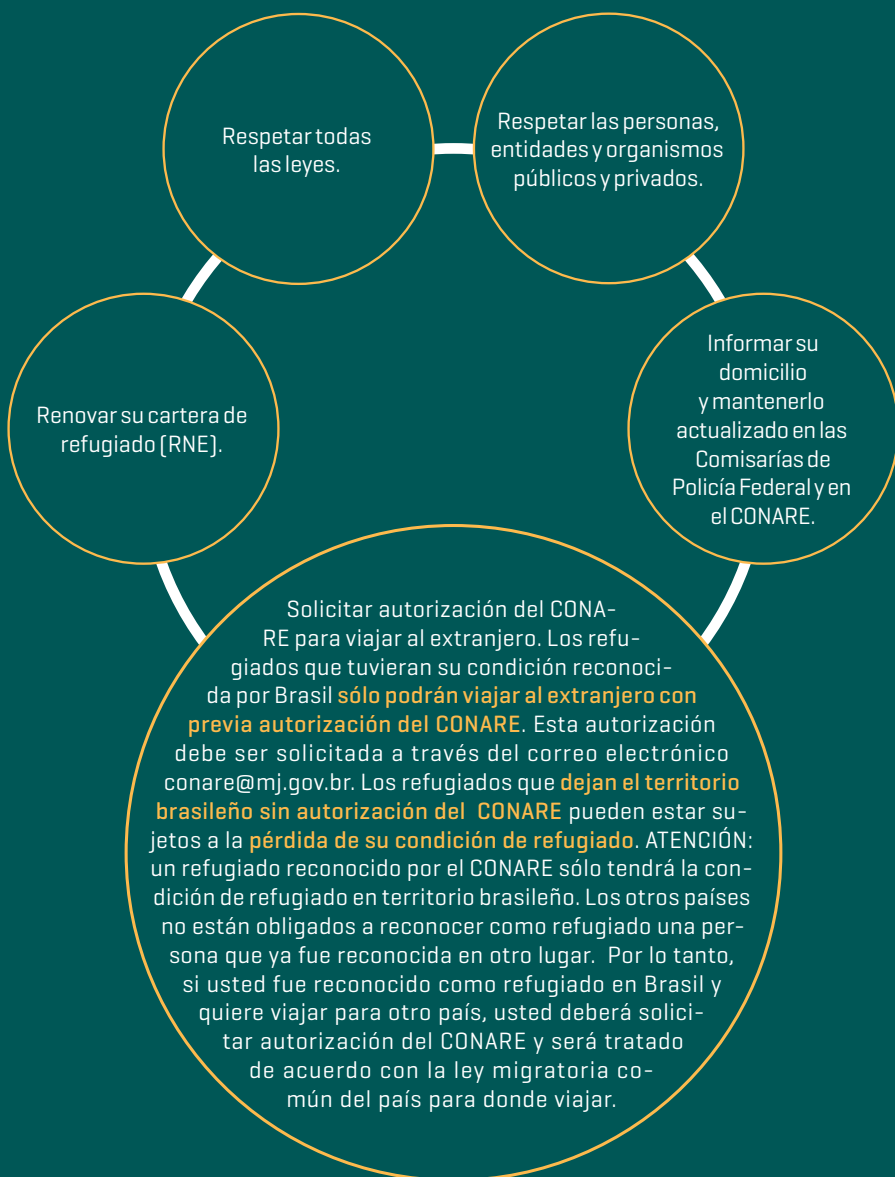
DOCUMENTACIÓN

Los documentos asegurados por ley a los refugiados son el ***REGISTRO NACIONAL DE EXTRANJEROS* (RNE), EL *REGISTRO DE PERSONA FÍSICA* (CPF), *LA CARTERA DE TRABAJO* (CTPS)** y un documento de viaje. Todos estos documentos tienen la misma validad que los documentos de los ciudadanos brasileños y los demás extranjeros en situación regular y deben ser obligatoriamente aceptados por todas las instituciones públicas y privadas del país.

Si una institución pública o privada no aceptar alguno de sus documentos, usted puede contactar la Defensoría Pública, el ACNUR o las organizaciones de la sociedad civil que trabajan con refugiados - Associação Antônio Vieira (ASAV), Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro (CARJ), Caritas Arquidiocesana de São Paulo (CASP), Centro de Defesa dos Direitos Humanos de Guarulhos (CDDH) e Instituto Migrações e Direitos Humanos (IMDH).

REGISTRO NACIONAL DE EXTRANJEROS (RNE)

Dónde puedo renovar o solicitar el RNE por primera vez?

El solicitante de refugio que tuvo su condición de refugiado reconocida por Brasil tiene derecho al Registro Nacional de Extranjeros (RNE), documento de identidad de los extranjeros en Brasil. La emisión y la renovación del RNE pueden hacerse en cualquier unidad de la **Policía Federal**. Haga atención a la fecha de vencimiento de su RNE. La renovación del RNE deberá hacerse **TRÉS MESES ANTES** del vencimiento del antiguo registro, en cualquier unidad de la Policía Federal.

PROCEDIMIENTO PARA EMISIÓN Y RENOVACIÓN DEL RNE:

1. Comparecer a la Comisaría de la **Policía Federal** y **solicitar la emisión de la declaración del CONARE con relación a la condición de refugiado**. Tal solicitación deberá ser realizada por la Policía Federal por el correo electrónico conare@mj.gov.br;

2. Llenar el **requerimiento** en el sitio electrónico de la Policía Federal: www.dpf.gov.br (en el cuadro "Extranjero", haga clic en "Requerer registro/renovación");

3. Pagar la tasa **GRU-FUNAPOL** para extranjeros: disponible en el sitio electrónico de la Policía Federal (www.dpf.gov.br);

4. Comparecer a una unidad de Policía Federal y presentar los **siguientes documentos**:

   - Dos fotos 3cmx4cm (recientes, coloridas, frontales, con el fondo blanco, sin fecha);
   - Requerimiento impreso llenado en el sitio electrónico de la Policía Federal;
   - Protocolo de solicitación de refugio (apenas para los que solicitan RNE por primera vez);
   - Registro Nacional de Extranjero original (apenas para los que deseen renovar el RNE);
   - Declaración del CONARE reconociendo la condición de refugiado en Brasil;
   - Comprobante de pago de la tasa GRU-FUNAPOL.

ATENCIÓN

El extranjero **menor de 18 años** deberá presentarse acompañado de sus padres o responsable legal.

En caso de **robo/pérdida del RNE**, el refugiado debe presentarse primero a cualquier unidad de la Policía Civil para registrar un **Boletín de Ocurrencia** del robo/pérdida. Posteriormente, deberá dirigirse a la Policía Federal portando el "Boletín de Ocurrencia" y los documentos correspondientes listados arriba (ítem 4), y solicitar la segunda versión del RNE. En caso de pérdida del RNE, será cobrada una tasa de valor más alto de lo que es debido en caso de renovación.

En caso de pérdida del plazo de renovación, **no será cobrada multa del refugiado.**

Refugiados que lograron obtener residencia permanente, personas con **discapacidad física y refugiados con más de 60 años** están **dispensados de la renovación del RNE**, aún después del vencimiento.

En caso de dudas y para más informaciones, contacte la Policía Federal a través del **número 194** o del correo electrónico **estrangeiros@dpf.gov.br**, o con las organizaciones de la sociedad civil que trabajan con refugiados - Associação Antônio Vieira **(ASAV)**, Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro **(CARJ)**, Caritas Arquidiocesana de São Paulo **(CASP)**, Centro de Defesa dos Direitos Humanos de Guarulhos **(CDDH)** e Instituto Migrações e Direitos Humanos **(IMDH)**.

REGISTRO DE PERSONA FÍSICA (CPF)

Qué es el CPF y quién puede solicitarlo?

El CPF (*Cadastro de Pessoa Física*) es uno de los principales documentos para ciudadanos residentes en Brasil, porque permite el acceso a facilidades y servicios, como el Sistema Público de Salud (SUS), el registro en instituciones públicas de educación, la apertura de cuentas bancarias y otras operaciones financieras. Cualquier persona física, nacional o extranjera, puede solicitar su inscripción en el CPF.

Dónde puedo solicitar el CPF?

En cualquier agencia de la *Receita Federal* (Recaudación Federal de Brasil), por medio del pago de la tasa, y el documento será emitido inmediatamente después de la solicitud. Las direcciones de las entidades públicas socias pueden encontrarse en el sitio electrónico www.receita.fazenda.gov.br.

Cuáles son los documentos necesarios para solicitar el CPF?

Los mayores de 18 años deberán presentar el original o la copia autenticada de su documento de identificación, que puede ser el Protocolo Provisional o el RNE. Los menores de 18 años deberán presentar el original o la copia autenticada de su documento de identificación y el documento de identificación de uno de los padres o responsable.

Más informaciones pueden encontrarse en el sitio electrónico **www.receita.fazenda.gov.br**

CARTERA DE TRABAJO Y PREVIDENCIA SOCIAL (CTPS)

Qué es CTPS e quién puede solicitarla?

La Cartera de Trabajo y Seguridad Social (CTPS) es el documento que comprueba toda la vida laboral del trabajador. Este documento es obligatorio para el ejercicio de actividades profesionales y puede ser solicitado por cualquier persona mayor de 14 años, nacional o extranjera, con residencia regular en Brasil.

Dónde puedo solicitar la CTPS?

La persona interesada en sacar la Cartera de Trabajo y Seguridad Social deberá dirigirse a la Superintendencia Regional del Trabajo y Empleo (SRTE) o a la Gerencia Regional más cercana a su residencia, trayendo todos los documentos necesarios. Informaciones sobre la ubicación de los puestos de atendimiento pueden ser encontradas por teléfono 158 en la Central de Atendimiento "*Alô Trabalho*".

Cuáles los documentos necesarios para la CTPS?

1. **Dos fotos 3cmx4cm**, con fondo blanco, coloridas o en blanco y negro, iguales y recientes;

2. **Registro Nacional de Extranjero** (RNE) original acompañada de copia (frente y verso) o **Protocolo Provisional de Solicitud del RNE** (original y copia);

3. Los extranjeros que ya fueran reconocidos como refugiados deberán presentar también una **copia de la decisión u oficio del CONARE que compruebe el reconocimiento de la condición de refugiado.**

En caso de dudas y para otras informaciones, contacte la **Central de Atendimiento "*Alô Trabalho*"** por el **número 158**.

PASAPORTE PARA EXTRANJERO

Necesito viajar para otro país, pero no tengo pasaporte. Cómo debo proceder?

Para viajar, el refugiado deberá **solicitar una autorización de CONARE** y, con esta declaración en manos, solicitar un pasaporte en la Policía Federal. Este pasaporte podrá tener validad limitada a un viaje de ida y vuelta o a un período determinado, si así establecer la Policía. En general, la Policía Federal recoge el pasaporte cuando el refugiado regresa del viaje para la cual lo solicitó.

Procedimiento para solicitar la emisión del pasaporte para extranjero:

1. Entrar en contacto con el CONARE por el teléfono (61) 2025-3659 o por el correo electrónico conare@mj.gov.br solicitando una **autorización de viaje al extranjero**, informando el periodo, motivo y el destino del viaje;
   Atención: el refugiado que dejar el país sin previa autorización del CONARE perderá la condición de refugiado;

2. **Apenas después de obtener la autorización del CONARE**, el refugiado deberá solicitar la emisión del pasaporte para extranjero en la Policía Federal (http://www.dpf.gov.br/servicos/passaporte/passaporte-para-estrangeiro) para entonces providenciar la emisión de su boleto aéreo;

3. **Pagar la GRU-FUNAPOL** a través del boleto generado en el sitio electrónico de la Policía Federal;

4. Presentarse al puesto de atendimiento indicado al final del requerimiento, presentando comprobante de pago de la tasa, documento de identidad y CPF.

En caso de dudas y para más informaciones, entre en contacto con la Policía Federal por el **número 194** en el sitio electrónico **www.dpf.gov.br**, o acceda a las organizaciones de la sociedad civil indicadas arriba.

Quién puede solicitar la Residencia Permanente?

El refugiado o asilado en Brasil podrá solicitar la residencia permanente en cualquier unidad de la Policía Federal, si corresponder a por lo menos **uno** de los siguientes requisitos:

Residir en Brasil por un período **mínimo de 04 (cuatro) años**, en la condición de refugiado o asilado (conforme la Resolución Normativa nº 91, de 10 de noviembre de 2010 del CNIg); o

Ser un profesional calificado y contratado por institución instalada en el País; o

Ser profesional con capacitación reconocida por órgano del área pertinente; o

Estar establecido con negocio resultante de inversión de capital propio, que satisfaga los objetivos de la Resolución Normativa nº 84 *del Conselho Nacional de Imigração* relativos a la concesión de visa a inversor extranjero.

PROCEDIMIENTO PARA SOLICITAR LA RESIDENCIA PERMANENTE:

LA SOLICITACIÓN DE LA RESIDENCIA PERMANENTE DEBERÁ HACERSE EN DOS ETAPAS:

1ª ETAPA

1. **Llenar el formulario de requerimiento en el sitio electrónico del Ministerio de la Justicia:** www.mj.gov.br/estrangeiros;

2. **Pagar la tasa GRU-FUNAPOL para extranjeros, disponible en el sitio electrónico de la Policía Federal: www.dpf.gov.br;**

3. **Presentarse a una unidad de la Policía Federal y presentar los siguientes documentos:**

» Formulario de requerimiento lleno en el sitio electrónico del Ministerio de la Justicia;

» Original y copia autenticada del RNE;

» Atestado de Antecedentes Criminales emitido por el Instituto de Identificación de la Secretaría de Seguridad Pública del Estado donde reside;

» Original y copia autenticada de la Cartera de Trabajo (CTPS);

» Dos fotos 3cmx4cm, con fondo blanco, coloridas, frontales, iguales, recientes y sin fecha;

» Copia del comprobante de residencia (cuenta de agua, luz o teléfono fijo o móvil, o declaración del dueño del inmóvil donde la persona vive, atestando la residencia en el inmóvil);

- Declaración de ausencias de Brasil, especificando fechas de salidas y llegadas en territorio nacional, con los respectivos destinos y motivos;
- Comprobante del pago de la tasa GRU/FUNAPOL.

4. Más allá de los documentos indicados arriba, el extranjero puede también presentar en cualquier fase del proceso otros documentos que, aunque no sean obligatorios, pueden ser útiles:

- Comprobante de inscripción y rendimiento escolar;
- Diploma y/o Certificado de Formación y *Curriculum Vitae*;
- Atestado de antecedentes del país de procedencia en caso de reunión familiar e demás documentos citados en la portaría;
- Comprobante de renta;
- Copia autenticada del documento de viaje, nítida y completa.

5. Acompañar el proceso en el sítio www.mj.gov.br o directamente en la Policía Federal.

2ª ETAPA

Caso la respuesta sea **positiva**, y después de la publicación de la aprobación del pedido en el Diario Oficial de la Unión, el interesado deberá seguir los siguientes pasos:

1. Pagar las dos tasas GRU-FUNAPOL para extranjeros disponibles en el sitio electrónico de la Policía Federal: www.dpf.gov.br.

2. Presentarse a la unidad de la Policía Federal y presentar los siguientes documentos:

» Formulario de requerimiento llenado en el sitio electrónico del Ministerio de la Justicia;

» Dos fotos 3cmx4cm, con fondo blanco, coloridas, frontales, iguales, recientes y sin fecha;

» Copia autenticada de las páginas actualizadas del pasaporte válido (caso lo posea);

» Copia autenticada del comprobante de la fecha de ingreso en Brasil (caso lo posea);

» Copia del Diario Oficial en lo cual fue publicado la aprobación del proceso de permanencia (disponible en el sitio electrónico: **www.in.gov.br**). En caso de re-publicación presentar también la copia del Diario Oficial con la primera publicación;

» Original y copia autenticada del RNE o del Protocolo;

» Comprobante del pago de las dos tasas.

ATENCIÓN:

1. El extranjero menor de 18 años deberá presentarse en compañía de sus padres o responsable legal;
2. **Si el extranjero que logró la Residencia Permanente ausentarse del territorio nacional por más de 02 (dos) años ininterrumpidos,** él perderá la permanencia y tendrá su registro y Registro Nacional de Extranjero (RNE) cancelados.

SOLUCIONES DURADERAS

Una solución duradera es aquella que pone un fin al ciclo de desplazamiento forzado e permite que las personas refugiadas tengan una vida normal en un lugar seguro. Los países signatarios de la Convención de 1951 sobre el Estatuto de los Refugiados, entre ellos Brasil, tienen la responsabilidad de encontrar soluciones duraderas para los refugiados.

Existen tres tipos de soluciones duraderas: la integración local; la repatriación voluntaria; y el reasentamiento. No existe una jerarquía entre las soluciones duraderas, ellas son complementarias y, si aplicadas de manera conjunta, pueden llevar a una estrategia integral y viable para solucionar la situación de los refugiados. A seguir usted comprenderá como cada una de ellas funciona.

INTEGRACIÓN LOCAL

La integración local es un proceso complejo y gradual que ocurre cuando el refugiado tiene acceso a mecanismos de inserción cultural, social, económica, comunitaria, laboral, jurídica y educacional, que posibiliten su autosuficiencia y efectivo disfrute de sus derechos fundamentales en el país de refugio.

CONOZCA LOS SERVICIOS Y OPORTUNIDADES DISPONIBLES PARA LOS REFUGIADOS EN BRASIL:

Clases de Portugués

Algunas organizaciones de la sociedad civil e instituciones públicas ofrecen curso gratuito de nivel básico de portugués para solicitantes de asilo y refugiados. Para más informaciones, consulte las organizaciones socias del ACNUR listadas al fin de la cartilla.

Educación

El calendario escolar en Brasil tiene inicio en febrero y termina en diciembre. En el mes de julio hay un período más corto de vacaciones, variando de 2 a 3 semanas. Todas las niñas, niños y adolescentes tienen derecho a inscribirse gratuitamente en escuelas públicas de nivel fundamental y medio, incluso los solicitantes de asilo y refugiados. La ley brasileña de refugio garantiza que las autoridades brasileñas llevarán en consideración la situación excepcional en la cual se encuentran los refugiados en Brasil y, por ello, **facilitarán el ingreso en instituciones de educación** de aquellos que no posean sus diplomas o histórico escolar. De esta manera, toda/o niña/o o adolescente solicitante de asilo o refugiada/o tiene derecho de inscribirse en cualquier escuela pública presentando su CPF y protocolo provisional o RNE.

Los refugiados también pueden inscribirse en **cursos técnicos y profesionales**, sujetos a tasas, disponibles a través de las instituciones del Gobierno vinculadas al Pronatec o al Sistema S (**SESI, SESC, SENAC, SENAI**), entre otras.

ACNUR posee convenios con diversas universidades del país a través de la

Cátedra Sergio Vieira de Mello. Los proyectos de la Cátedra tienen como objetivo la enseñanza e investigación sobre el Derecho Internacional de los Refugiados, pero también la creación de iniciativas que beneficien directamente a los refugiados. Algunas universidades brasileñas ofrecen vacantes especiales para refugiados en cursos de nivel superior. Para más información sobre estas universidades, contactar ACNUR o una de las organizaciones de la sociedad civil mencionadas arriba.

Salud

La legislación brasileña asegura que los servicios del Sistema Único de Salud (**SUS**) son universales, gratuitos y de acceso igualitario por todos los individuos presentes en territorio brasileño. Todos los ciudadanos, incluso los solicitantes de refugio y refugiados, tienen derecho de ser atendidos en cualquier unidad pública de salud. Para tanto, usted debe presentar su CPF y protocolo provisional o RNE en cualquier hospital, clínica o puesto de salud y solicitar su Tarjeta SUS. La tarjeta es gratuita y puede ser utilizada en cualquier unidad de salud pública en territorio nacional.

En Brasil, los padres tienen la obligación de vacunar a sus hijos. Las niñas y los niños hija/os de solicitantes de asilo o refugiados pueden recibir gratuitamente las vacunas en puestos de salud públicos. Para saber cuáles las vacunas que su hijo debe tomar, consulte el calendario de vacunación en los puestos de salud de su ciudad.

Trabajo

En Brasil, los solicitantes de asilo y refugiados tienen derecho a la Cartera de Trabajo (CTPS) y con ella pueden trabajar legalmente en el país, con los mismos derechos de cualquier otro trabajador brasileño. Los solicitantes de asilo y refugiados que quieran obtener informaciones sobre el mercado laboral, cursos profesionales, seguro de desempleo y vacantes disponibles deben

buscar un Centro de Atendimiento al Trabajador (CAT) en la ciudad donde viven. En los lugares donde existan organizaciones socias del ACNUR, los solicitantes de asilo y refugiados también pueden buscar informaciones sobre convenios especiales existentes con empresas privadas.

Asistencia Social

Para acceder a los programas públicos de asistencia social disponibles en Brasil, los refugiados deben registrarse en el Registro Único para Programas Sociales (**CadÚnico**). Los puestos de registro deben ser consultados en los Ayuntamientos o Secretarías de Asistencia Social de la ciudad donde vive. Con el CadÚnico, el refugiado puede candidatarse para participar de los programas como ***Bolsa Família, Minha Casa, Minha Vida, Benefício de Prestação Continuada, Aluguel Social, Projovem, Tarifa Social de Energia Elétrica***, entre otros.

Asistencia Jurídica

La legislación brasileña asegura que todas las personas que no tengan condiciones financieras de contratar un abogado y pagar los costes de un proceso judicial tendrán derecho a asistencia jurídica gratuita.

En Brasil, la Defensoría Pública es el organismo encargado de ofrecer orientación jurídica y actuar como abogados de las personas pobres que no tengan condiciones de pagar los costes procesales. Los solicitantes de asilo y refugiados también tienen el derecho a la asistencia jurídica de los Defensores Públicos.

La Defensoría Pública está presente en todos los Estados de Brasil y en la mayoría de las grandes ciudades y es subdividida en Defensoría Pública del Estado y Defensoria Pública de la Unión.

VEA ABAJO QUIEN USTED DEBE BUSCAR DE ACUERDO CON SU PROBLEMA:

DEFENSORÍA PÚBLICA DE LA UNIÓN: cualquier duda o insatisfacción con su pedido de refugio, documentación, jubilación, derechos del extranjero en Brasil, acceso a beneficios asistenciales; y si usted es acusado en un proceso penal por crímenes de competencia de la Corte Federal, por ejemplo, falsificación de pasaporte o documento de identidad, o en casos de extradición y expulsión.

DEFENSORÍA PÚBLICA DEL ESTADO: cualquier pregunta o descontento con cuestiones relacionadas con vivienda, alquiler, divorcio, pensión alimenticia, custodia de los hijos, inventario, paternidad, indemnizaciones; y si usted es acusado en un proceso penal por crímenes de la competencia de los tribunales estatales, por ejemplo asesinato, robo, hurto, violación, etc.

Violencia Domestica Contra la Mujer

En Brasil, la violencia doméstica o familiar contra la mujer es punida con más severidad por la Ley "Maria da Penha" n. 11.340/2006. Esta ley pune actos de violencia física, psicológica, sexual, patrimonial y moral contra la mujer, independientemente de su edad. La ley también establece mecanismos para proteger las mujeres víctimas de violencia doméstica, con la posibilidad de conceder medidas de protección urgentes y referencias para servicios de cuidado infantil, vigilancia y albergamento caso sea necesario.

En caso de dudas, usted debe dirigirse hacia una unidad de la **Defensoría Pública** o contactarla a través de uno de los teléfonos listados al fin de esta cartilla.

COMO ACTUAR EN CASO DE VIOLENCIA:

- **Dirigirse hacia la Emergencia más cercana** e informar la violencia sufrida;

- Hacer un **Boletín de Ocurrencia** en una Comisaría de Policía. Existen **Comisarías Especializadas en Atendimiento a la Mujer**, con profesionales entrenados para atender mujeres víctimas de violencia. Sin embargo, es posible prestar la denuncia en cualquier comisaría de Policía o en la Defensoría Pública. Después de registrar la queja usted debe informar a la Policía si alguna medida de protección es necesaria y también si usted tiene interés en iniciar un proceso criminal contra el agresor. Grabaciones en video, audio o fotos ayudan bastante en el proceso. El juez tendrá 48 horas para aplicar las medidas de protección, que pueden extenderse a los hijos y dependientes de la mujer.

SERVICIOS DE TELÉFONO DISPONIBLES:

- **180:** Central de Atendimiento a la Mujer (gratuito y con atendimiento 24 horas que auxilia y orienta a las mujeres víctimas de violencia).

- **181:** Disque-denúncia / **190:** Policía Militar.

- Para más informaciones, acceder a: **WWW.SPM.GOV.BR**

REPATRIACIÓN VOLUNTARIA

Para muchas personas que fueron forzadas a abandonar sus hogares, un regreso voluntario, seguro y digno para su país de origen marca un proceso exitoso de superación del trauma.

La repatriación voluntaria es la solución adecuada para aquellos refugiados que ya tienen condiciones de regresar en condiciones de seguridad y dignidad a su país de origen. La repatriación voluntaria es siempre precedida de

una evaluación del ACNUR sobre las condiciones de seguridad del local para donde el refugiado desea regresar.

Los refugiados interesados en regresar a su país de origen deben buscar las organizaciones socias o la oficina de ACNUR para obtener más informaciones sobre el procedimiento.

REASENTAMIENTO

El reasentamiento es parte del programa de soluciones duraderas y es un mecanismo que se aplica a los refugiados que no pueden o no están dispuestos a volver a su país de origen, pero que se encuentran en alguna de las siguientes situaciones en el país de refugio: poseen necesidades de protección jurídica y física que el país de refugio es incapaz de suplir; no existen soluciones duraderas alternativas previsibles para el caso; mujeres o niñas en riesgo; supervivientes de violencia y/o tortura; o niña/os y adolescentes en riesgo.

En el caso específico de los refugiados reconocidos en Brasil, la opción del reasentamiento **no está disponible**. Aquí, la solución duradera preferible es la integración local y, cuando posible, la repatriación voluntaria. Eso porque, los refugiados presentes en Brasil no poseen cualquier necesidad específica de protección que el Estado brasileño sea absolutamente incapaz de suplir, a punto de justificarse el reasentamiento en un tercero país. El Estado brasileño tiene el deber de asegurar la protección a los refugiados que se encuentren en su territorio y, en caso de necesidad, las autoridades policiales, el Ministerio Publico y la Defensoría Pública deben ser contactados.

كُتِّيب اللاجئين في البرازيل

الحقوق و الواجبات , الوثائق , الحلول الدائمة و عناوين مفيدة للتواصل

العربية

لقد حصلت مفوضية الأمم المتحدة السامية لشؤون اللاجئين
من هيئة الأمم المتحدة تفويضاً لإجراء وتنسيق العمل
الدولي لحماية اللاجئين والبحث عن حلول متينة لمشاكلهم.
ومن أجل تحقيق هذه المهمة في البرازيل فإن
المفوضية السامية لشؤون اللاجئين تلقت دعماً
من منظمات المجتمع المدني التالية:
جمعية أنطونيو فييرا (Associacao Antonio Vieira – ASAV)
، جمعية كاريتاس أبرشيه في ريو دي جينيرو Caritas
(Arquidiocensana do Rio de Janeiro – CARJ)، جمعية
كاريتاس أبرشيه في ساو باولو Caritas Arquidiocensana
(de Sao Paulo – CASP)، مركز الدفاع عن حقوق الإنسان
في جوارولوس Centro de Defesa dos Direitos Humanos
(de Guarulhos – CDDH) و معهد الهجرة و حقوق الإنسان
(Instituto Migracoes e Direitos Humanos – IMDH)

عدم قابلية العودة

لا يمكن إعادة اللاجئين أو ترحيلهم إلى بلدهم في أي حال كان
حيث تتعرض فيه حياتهم أو سلامتهم الجسدية إلى خطر أو
إلى أي أنتهاك . إن الاعتراف بوضعية اللاجئ يعطل عملية
أي أجراء تسليم اللاجئين ويحول دون طردهم، إلا لأسباب
تتعلق بالأمن الوطني أو النظام العام للدولة المضيفة .
وفي حال كان اللاجيء مطلوباً للقضاء ويواجه إجراءات
الترحيل أو الطرد فإن لديه الحق في طلب المساعدة
القانونية المجانية المقدمة من محامي الدفاع العام.

عدم التمييز:

لا أحد يستطيع الحد من حقوق اللاجئ
تبعاً للون البشرة، الجنس ، العمر ، الميول
الجنسي ، الحالة الاجتماعية ، الظروف
الاقتصادية أو الدين, لأن العنصرية
تعتبر جريمة في القانون البرازيلي .

العمل :

اللاجئين لديهم الحق في الحصول على تصريح عمل والذي يسمح لهم بالعمل رسمياً في البلاد , حيث يملكون نفس حقوق أي عامل أخر في البرازيل . البرازيل تمنع الأطفال دون سن الرابعة عشر 14 سنة من العمل كما تحظر الاستغلال الجنسي والعمل في ظروف تشبه العبودية .

حرية التنقل: ضمن أنحاء الأراضي البرازيلية .

الحماية من الاستغلال الجنسي أو العنف القائم على الذكورة أو الأنوثة.

في البرازيل حق المرأة والرجل واحد, لذلك فإن أي شكل من أشكال العنف ضد المرأة على أساس نوع الجنس أو التوجه الجنسي فإنه يعتبر جريمة .

النساء اللواتي يقعن ضحايا العنف لهن الحق في الحصول على المساعدة الطبية وتقديم تقرير عن العمل الإجرامي من خلال الاتصال على رقم الطوارئ ١٨٠ أو الذهاب إلى مركز الشرطة المتخصص في مكافحة العنف ضد المرأة .
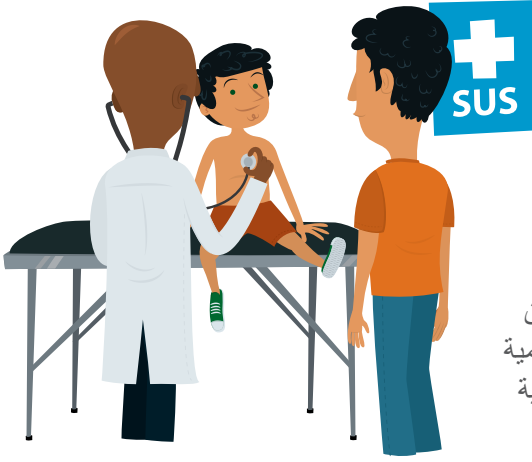
النظام الصحي:

اللاجئين مثل أي أجنبي
أخر يستطيع الحصول
على أي مساعدة طبية من
خلال المستشفيات الحكومية
العامة أو المراكز الصحية
في جميع أنحاء البلاد .

التعليم :

للاجئين الحق في الالتحاق بالمدارس العامة سواء الابتدائية
أو المتوسطة أو الثانوية , وكذلك المشاركة في التعليم
المهني والتقني والبرامج العامة وبناء القدرات الشخصية
, كما يمكن للاجئين الحصول على التعليم العالي في نفس
المؤسسات التعليمية للمواطن البرازيلي أو من خلال
برامج مخصصة معدة خصيصاً للاجئين في البرازيل .

حرية الدين:

البرازيل بلد علماني، حيث حرية
الدين , المعتقد و العبادة مصونة

مرونة التسهيلات المقدمة للاجئ من حيث الوثائق الشخصية المطلوبة من البلد الأم:

وفقاً للمادة 34 من قانون اللجوء البرازيلي, فإن المؤسسات البرازيلية المعنية يتوجب عليها الأخذ بعين الاعتبار الصعوبات التي يواجهها اللاجئ في الحصول على الوثائق المطلوبة الصادرة من أي جهة حكومية أو مخولة من البلد الأم .

الوثائق التي يحصل عليها اللاجئين :

اللاجئين المعترف بهم في البرازيل لديهم الحق في الحصول على وثيقة التسجيل الوطني للأجانب(ر ن ى RNE) , وثيقة الهوية الشخصية للأجانب في البرازيل, وثيقة التصريح بالعمل و الضمان الاجتماعي (س ت ب س CTPS) وعلى وثيقة الرقم الضريبي البرازيلي (س ب ف CPF) , وعلى وثيقة للسفر . لمزيد من المعلومات حول كيفية الحصول على تلك الوثائق الإطلاع على قسم التوثيق في هذا الكتيب

الإقامة الدائمة:

اللاجئ المعترف به في البرازيل يستطيع تقديم طلب للحصول على الإقامة الدائمة بعد مضي **أربعة 4 سنوات** من تواجده في البرازيل اعتباراً منذ تاريخ الاعتراف بوضعه كلاجئ , و لمزيد من المعلومات عن كيفية طلب الإقامة الدائمة يرجى الرجوع إلى قسم التوثيق في هذا الكتيب .

جمع شمل الأسرة:

الأشخاص اللذين يتم قبولهم كلاجئين في البرازيل لهم الحق في جمع شمل الأسرة, وهذا يعني أن عائلة اللاجئ أيضا سيتم قبولهم كلاجئين في البرازيل,فإن كان لديك أقارب خارج البرازيل فمن الممكن تقديم طلب المساعدة من اللجنة الوطنية لشؤون اللاجئين (كوناري CONARE) لإبلاغ القنصلية البرازيلية في البلد الذي يقيم فيه الأقارب بأنك من اللاجئين المعترف بهم من قبل الحكومة البرازيلية . هذا سيسهل إصدار التأشيرة المناسبة للعائلة, **مع العلم إن الحكومة البرازيلية لا تملك أي برنامج تمويل لتغطية نزوح أقارب اللاجئين إلى البرازيل .**

للحصول على مزيد من المعلومات حول كيفية لم شمل أسرة اللاجئ يرجى مراجعة المفوضية العليا لشؤون اللاجئين (UNHCR) أو أي من منظمات المجتمع المدني العاملة معها.

واجبات اللاجئين في البرازيل

الوثائق

الوثائق التي يكفلها قانون اللاجئين الوطني البرازيلي هي رقم تسجيل الأجانب الوطني (ر ن ى RNE) , الرقم الضريبي الوطني (Cadastro de Pessoa Fiscia - CPF), وثيقة التصريح بالعمل (س ت ب س CTPS), وثيقة السفر .و جميع هذه الوثائق تعتبر صالحة كوثائق المواطنين البرازيلين والأجانب الأخرين في وضع نظامي شرعي في البلد , وهذه الوثائق يجب أن تكون مقبولة بشكل إلزامي لدى كافة مؤسسات البرازيل العامة و الخاصة .

في حال إحدى هذه المستندات لم تقبل من جانب مؤسسة عامة أو خاصة فيمكن للاجئ طلب المساعدة من مكتب محامي الدفاع العام,أو من المفوضية السامية العليا لشؤون اللاجئين (UNHCR) أو أحد منظمات المجتمع المدني المتعاونة معها : جمعية أنطونيو فييرا (Associacao Antonio Vieira- ASAV), جمعية كاريتاس أبرشيه في ريو دي جينيرو (Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro - CARJ) , جمعية كاريتاس أبرشيه في ساو باولو (Caritas Arquidiocesana de Sao Paulo - CASP) , مركز الدفاع عن حقوق الإنسان في جوارولوس (Centro de Defesa dos Direitos Humanos de Guarulhos - CDDH) و مؤسسة الهجرة وحقوق الإنسان(Instituto Migracoes e Direitos Humanos - IMDH).

التسجل الوطني للأجانب (ر ن ى RNE)

أين يمكنني تجديد أو التقدم بطلب الحصول على(ر ن ى RNE) للمرة الأولى ؟

طالب اللجوء اللذي تم قبول طلبه كلاجئ في البرازيل يمكنه التقدم بطلب الحصول على وثيقة التسجل الوطني للأجانب (ر ن ى RNE) , و وثيقة الهوية الشخصية للأجانب في البرازيل. أن إصدار أو تجديد وثيقة التسجيل الوطني يتم في أي قسم للشرطة الفيدرالية و الرجاء إبلاء اهتمام شديد لتاريخ صلاحية رقم التسجيل الوطني .

تجديد انتهاء صلاحية وثيقة التسجيل الوطني (ر ن ى RNE) يجب أن يتم **قبل ثلاثة ٣ أشهر من تاريخ الإنتهاء** في أي قسم شرطة فيدرالية .

الخطوات المتبعة من أجل طلب الحصول على وثيقة التسجيل الوطني للأجانب وتجديدها

1 الحضور إلى قسم الشرطة الفيدرالية **وطلب إصدار بيان اللجنة الوطنية لشؤون اللاجئين (كوناري** CONARE) فيما يتعلق بوضع اللجوء . وهذا الطلب يجب أن يتم من قبل الشرطة الفيدرالية من خلال البريد الإلكتروني (conare@mj.gov.br).

2 **ملئ نموذج الطلب المتوفر على الموقع لإلكتروني للشرطة الفيدرالية** (www.dpf.gov.br) (في الجدول "أجنبي" انقر على " طلب تسجيل/ تجديد).

3 **دفع رسوم (كرو- فونابول** GRU- FUNAPOL) **للأجانب** المتوفر على الموقع للشرطة الفيدرالية (www.dpf.gov.br)

4 **يرجى الحضور إلى قسم الشرطة الفيدرالية مصطحباً معك الوثائق التالية :**

- صورتين شخصيتين قياس 3cmx4cm سم الصورة يجب أن تكون مطابقة, حديثة, ملونة , أمامية , مع خلفية بيضاء غير مؤرخة .
- استمارة الطلب مملوءة من قسم الشرطة الفيدرالية .
- النسخة الأصلية للهوية المؤقتة (البروتوكول) فقط للأشخاص المتقدمين للمرة الأولى .
- النسخة الأصلية لوثيقة التسجيل الوطني للأجانب (فقط للذين يريدون تجديد وثيقة التسجيل الوطني للأجانب(ر ن ى RNE).
- وثيقة بيان اللجنة الوطنية لشؤون الأجانب في البرازيل تبين وضع اللاجئ في البرازيل .
- إيصال دفع رسوم ضريبة (GRU- FUNOPAL).

يرجى الانتباه :

الأجانب المتقدمين تحت سن الثامنة عشر
18 سنة يجب تقديم طلباتهم مع طلب والديهم
أو مع وصيهم الشرعي أو ولي أمرهم .

في حال تم **سرقت أو ضياع** وثيقة التسجيل الوطني للأجانب (رن ى RNE), على اللاجئ في البداية الذهاب إلى قسم الشرطة المدنية لتسجيل محضر الشرطة بالسرقة أو الضياع (Boletim de Ocorrenica - BO) , بعد الإنتهاء من هذا الأجراء القانوني يجب الذهاب الى قسم الشرطة الفيدرالية مصطحباً محضر الشرطة المدنية و الوثائق التي تم ذكرها أعلاه في الفقرة الرابعة 4 , وتقديم طلب جديد لوثيقة التسجيل الوطني للأجانب (ن ر ى RNE) , في حال ضياع وثيقة التسجيل الوطني للأجانب فأن رسم دفع الضريبة سيكون أكثر من حالة إعادة التجديد

اللاجئ سوف لن يتكبد اي عقوبات أو غرامات
في حال تجاوز الفترة الزمنية المحددة

اللاجئين اللذين حصلوا على وثيقة الإقامة الدائمة او اللذين لديهم إعاقة أو اللذين تجاوز عمرهم الستين 60 سنة هم معفيين **من إعادة تجديد وثيقة التسجيل الوطني للأجانب** (ر ن ى RNE) حتى بعد إنتهاء صلاحية الوثيقة .

لمزيد من المعلومات حول هذا الشأن يرجى مراجعة قسم الشرطة الفيدرالية من خلال الإتصال بالرقم 194 أو من خلال إرسال رسالة إلى البريد الإلكتروني (estrangeiros@dpf.gov.br) أو من خلال الإتصال بأحدى منظمات المجتمع المدني التالية التي تقدم المساعدة للاجئين : جمعية أنطونيو فييرا (Associacao Antonio VIEIRA - ASAV) ، جمعية كاريتاس أبرشيه في ريو دي جينيرو (Caritas Arquidiocesana do Rio de Janeiro - CARJ) ، جمعية كاريتاس أبرشيه في ساو باولو (Caritas Arquidiocesana de Sao Paulo - CASP) ، مركز الدفاع عن حقوق الإنسان في جوارولوس (Centro de Defesa dos Direitos Humanos de Guarulhos - CDDH) و منظمة الهجرة و حقوق الإنسان (e Instituto Migracoes e Direitos Humanos - IMDH)

وثيقة رقم الدفع الضريبي الوطني البرازيلي
(CADASTRO DE PESSOA FISICA – CPF)

ما هو (س ب ف CPF) ومن يمكنه تقديم طلب للحصول عليه ؟

(س ب ف CPF) هو وثيقة رقم التعرفة الضريبي الشخصي , حيث يعتبر من أهم الوثائق للمواطنين و المقيمين في البرازيل, والذي يتيح الوصول الى الكثير من الخدمات والتسهيلات, مثل النظام الصحي الوطني (س يو س SUS) , التسجيل في مؤسسات التعليم العامة , حيازة حساب مصرفي شخصي وعمليات مالية أخرى . أي شخص كان مواطن أو أجنبي يستطيع التقدم بطلب الحصول على وثيقة التسجيل (س ب ف CPF)

أين يمكن التقدم بطلب الحصول على وثيقة (س ب ف CPF)

في أي وكالة للإيرادات الفيدرالية , و فورى تم دفع الرسوم المستحقة يتم الصول على وثيقة (س ب ف CPF) مباشرةً.ويمكنك العثور على عناوين الهيئات المعنية في إصدار وثيقة (س ب ف CPF) من الموقع التالي (www.receita.fazenda.gov.br)

ما هي الوثائق اللازمة لطلب الحصول على (س ب ف CPF)

من تجاوز سن الثامنة عشر 18 سنة يجب إحضار البطاقة الشخصية و التي يمكن أن تكون البطاقة الوطنية المؤقتة (البروتوكولProvisional Protocol) أو (ر ن ى RNE) .
أما اللذين أعمارهم تحت سن الثامنة عشر 18 سنة فيتوجب عليهم إحضار النسخة الأصلية أو نسخة مصدقة لبطاقتهم الشخصية أو بطاقة أحد الوالدين أو الوصي الشرعي عليهم .

لمزيد من المعلومات حول هذا الموضوع يرجى زيارة الموقع الالكتروني التالي (www.receita.fazenda.gov.br)

وثيقة التصريح بالعمل والضمان الأجتماعي
[CARTEIRA DE TRABALHO E PREVIDENCIA SOCIAL - CTPS]

ماهي هي وثيقة (س ت ب س CTPS) ومن يمكنه التقدم بطلب الحصول عليها ؟

وثيقة التصريح بالعمل و الضمان الاجتماعي (س تب س CTPS) تثبت كيفية سبل معيشة العامل , حيث تعتبر هذه الوثيقة إلزامية لممارسة جميع الأنشطة المهنية وأي شخص يفوق سن الرابعة عشر 14 سنة مواطن أو أجنبي مقيم شرعياً في البرازيل يمكنه التقدم لطلب هذه الوثيقة .

أين يتم طلب التقدم للحصول على وثيقة (س ت ب ف CTPS)؟

من يرغب بتقديم طلب للحصول على وثيقة (س ت ب ف CTPS) أو تجديدها عليه الحضور إلى أقرب مركز إقليمي لرقابة العمل و التوظيف (Superintendencia Regional do Trabalho e Emprego - SRTE) أو إلى أقرب مركز إدارة إقليمية مع جميع الوثائق المطلوبة . لمعلومات عن عناوين أقرب المراكز إليكم الرجاء الاتصال بالرقم 158 بمركز (مرحباً العمل) (Alo Trabalho)

ماهي الوثائق المطلوبة للتقدم للحصول على بطاقة (س ت ب س CTPS) ؟

1. **صورتين شخصيتين قياس 3cm ×4cm سم** , خلفية بيضاء, ملونة أو عادية , واضحة وحديثة

2. النسخة الأصلية أو صورة عن **وثيقة التسجيل الوطني للأجانب** (ر ن ى RNE) "من الجانبين " أو الوثيقة الأصلية أو صورة عن البطاقة الشخصية المؤقتة (البروتوكول Provisional Protocol) من بطاقة التسجيل الوطني للأجانب (ر ن ى RNE)

3. الأجانب اللذين تم الأعتراف بهم كلاجئين في البرازيل يتوجب عليهم إحضار **صورة عن قرار مكتب اللجنة الوطنية لشؤون اللاجئين (كوناري CONARE) أو رسالة توضح بها وضع و حالة اللاجئ .**

لمزيد من المعلومات عن هذا الشأن يرجى الإتصال بمركز المساعدة ("Alô Trabalho") على الرقم 158

جواز سفر للأجانب
[PASSAPORTE PARA ESTRANGEIRO]

أرغب بالسفر إلى خارج البرازيل لكنني لا أملك وثيقة سفر (جواز سفر) , ما الواجب فعله ؟

من أجل السفر خارج حدود البرازيل على اللاجئ طلب أذن سفر مسبق من اللجنة الوطنية لشؤون اللاجئين (كوناري CONARE) وبهذا التصريح يتم التقدم شخصياً لطلب جواز السفر من قسم الشرطة الفيدرالية .
وجواز السفر هذا صالح **للسفر والعودة مرة واحدة فقط أو لفترة زمنية محددة .** الأجانب اللذين يحملون هذا النواع من جوازات السفر سيتم أخذ هذا الجواز منهم حال عودتهم للبرازيل من قبل الشرطة الفيدرالية

الخطوات المتبعة من أجل التقدم للحصول على جواز سفر للأجانب :

1. التواصل مع اللجنة الوطنية لشؤون اللاجئين (كوناري CONARE) على الرقم 20253659 [61] أو من خلال البريد الإلكتروني (conare@mj.gov.br) طالباً **الأذن بالسفر إلى خارج البرازيل** , مبيناً المدة الزمنية و الغاية من السفر و وجهة السفر
يرجى الإنتباه : أي لاجئ يغادر الأراضي البرازيلية من دون أعلام وأخذ الأذن المسبق من اللجنة الوطنية لشؤون اللاجئين **سيفقد وضعه كلاجئ في البرازيل**

2. **فقط بعد الحصول على الإذن من قبل اللجنة الوطنية لشؤون اللاجئين (كوناري CONARE)** يمكن التقدم بطلب الحصول على جواز السفر المؤقت للأجانب من موقع الشرطة الفيدرالية التالي : (www.dpf.gov.br/servicos/passporte/passporte-para-estrangeiro) ومن ثم يمكن شراء تذكرة السفر.

3. **دفع رسم (كرو - فونابول** GRU- FUNAPOL) من خلال فرع البنك المتوفر على موقع الشرطة الفيدرالية .

4. الذهاب إلى قسم الخدمات المتواجد في نهاية الإستمارة لتقديم إيصال الدفع و رقم البطاقة الشخصية (CPF)

لمزيد من المعلومات حول هذا الشأن يرجى التواصل مع الشرطة الفيدرالية على الرقم 194 أو من خلال الموقع الإلكتروني (www.dpf.gov.br) أو التواصل مع أي من منظمات المجتمع المدني التي تم ذكرها أعلاه .

الإقامة الدائمة [RESIDENCIA PERMANENTE]

من يحق له طلب الحصول على وثيقة الإقامة الدائمة ؟

اللاجئ أو الشخص اللذي ضمن الحصول على حق اللجوء
السياسي في البرازيل يستطيع التقدم بطلب الحصول على
الإقامة الدائمة من أي قسم شرطة فيدرالية, ومن أجل أن تكون
مؤهلاً للتقدم بطلب الحصول على الإقامة الدائمة , على اللاجئ
المتقدم تحقيق على الأقل واحد من أحدى الشروط التالية :

ان يكون مقيم في وضع لاجئ في البرازيل
لمدة لا تقل عن أربع 4 سنوات (انظر الى
القرار المعدل رقم 91 في العاشر من شهر
تشرين الثاني/نوفمبر للعام 2010) . أو

أن تكون مؤهل بوظيفة مهنية خاصة
من قبل أحدى مؤسسات الدولة . أو

أن تكون محترفاً بمؤهلات معترف بها
من قبل الجهات المعنية في الدولة . أو

أن تملك منشأة تجارية نشأت عن أستثمارات
متوافقة مع القرار المعدل رقم 84 من
المجلس الوطني للهجرة فيما يتعلق بمنح
تأشيرات دخول المستثمرين الأجانب.

الخطوات المتبعة من أجل التقدم للحصول على الإقامة الدائمة :

هناك خطوتين أساسيتين لتقديم طلب
الحصول على الإقامة الدائمة :

الخطوة الأولى .

1. ملئ استمارة الطلب على الموقع الإلكتروني لوزارة العدل (www.mj.gov.br/estrangeiros)

2. دفع رسم الطلب المستحق (كرو- فونابول GRU- FUNAPOL) للأجانب , متوفر على الموقع الإلكتروني للشرطة الفيدرالية (www.dpf.gov.br)

3. الذهاب الى أي قسم للشرطة الفيدرالية مصطحباً بالوثائق التالي :

» ملئ استمارة الطلب المتوفرة على الموقع الرسمي لوزارة العدل كما تم الإشارة لها في الفقرة ١

» النسخة الأصلية و صورة مصدقة عنها من وثيقة التسجيل الوطني للأجانب (ر ن ى RNE).

» شهادة من السجلات الجنائية الصادرة عن مركز الأمن العام (غير محكوم) من الولاية المقيم فيها.

» نسخة أصلية و صورة مصدقة عنها عن وثيقة التصريح بالعمل (CTPS).

» صورتين شخصيتين قياس 3cmx4xcm سم , مطابقة , حديثة , ملونة , أمامية , خلفية بيضاء , غير مؤرخة

» صورة عن إثبات مكان الإقامة (فاتورة ماء, كهرباء, تلفون أرضي او خلوي, أو ورقة من صاحب الملكية تثبت الإقامة في المنزل)

» تصريح لسبب الإقامة خارج البرازيل, محدداً مكان و تاريخ المغادرة
و العودة مع السبب من المغادرة مبيناً وجهة السفر في كل مرة.

» إيصال بدفع رسم (كرو- فونابول GRU- FUNAPOL)

4. بالإضاة لمجموعة الوثائق المشار إليها أعلاه صاحب الطلب
يستطيع تقديم المزيد من الوثائق الغير مطلوبة والتي من الممكن
ان تكون مفيدة في أي مرحلة من مراحل الإجراءات .

» إثبات التسجيل أو- و الدوام في مؤسسة تعليمية.

» شهادة التخرج الجامعي أو -و شهادة دراسية مع السيرة الذاتية.

» وثيقة سجل مدني عام من البلد الأم في حالة لم شمل الأسرة,
وغيرها من الوثائق المشار إليها في هذا القرار.

» إثبات عن سبل المعيشة .

» صورة مصدقة عن وثيقة السفر, واضحة و متضمنة جميع الصفحات .

5. إتبع الإجراءت على الموقع الإلكتروني
(www.mj.gov.br) أو مباشرتاً إلى الشرطة الفيدرالية

المرحلة الثانية :

يتم منح وثيقة الإقامة الدائمة بعد إعلان رسمي لها ينشر في الجريدة الرسمية من ثم على الشخص القيام بالإجراءت التالية :

1. **دفع رسم (كرو- فونابول** (GRU- FUNAPOL **للأجانب** المتوفر على الصفحة الإلكترونية للشرطة الفيدرالية (www.dpf.gov.br)

2. **الذهاب الى أي قسم للشرطة الفيدرالية مصطحباً الوثائق التالية :**

» إستمارة معبئة من الموقع الإلكتروني لوزارة العدل.

» صورتين شخصيتين قياس 3cmx4xcm سم , مطابقة , حديثة , ملونة , أمامية , خلفية بيضاء , غير مؤرخة.

» صورة مصدقة عن جميع صفحات جواز السفر الساري المفعول, إن وجد.

» صورة مصدقة من وثيقة تاريخ الدخول للبرازيل, إن وجدت.

» صورة عن وثيقة الإعلان على منح الإقامة الدائمة التي تم نشرها بالجريدة الرسمية والتي تكون متوفرة على الموقع الإلكتروني (www.in.gov.br) , للتنويه يتم نشر الإعلان مرتين , يجب إحضار نسخة النشر الأولى

» الوثيقة الأصلية و صورة مصدقه عن وثيقة التسجيل الوطني للأجانب (ر ن ى RNE) أو رقم وثيقة الهوية الشخصية المؤقتة (البروتوكول) إذا مازال ساري المفعول.

» إثبات عن دفع كلاً من الرسوم الأثنين المذكوره أعلاه.

يرجى الإنتباه :

1. الأجنبي المتقدم تحت سن الثامنة عشر ٨١ سنة يجب أن يكون مرفق مع الوالدين أو مع الوصي الشرعي.
2. **الشخص يفقد إقامته الدائمة في حال الإقامة خارج الأراضي البرازيلية لمدة** تزيد عن سنتين 2 سنة متتاليتين, وأيضاً ستلغى وثيقة التسجيل و وثيقة التسجيل الوطني للأجانب(ر ن ى RNE)

الحلول الدائمة

الحلول الدائمة لطالب اللجوء تنهي مرحلة من التهجير القسري وتسمح للاجئ في الحصول على حياة طبيعية مستقرة في مكان أمن . البلدان مثل البرازيل , والتي وقعت على إتفاقية عام 1591 الخاصة بوضع اللاجئين , تتحمل المسؤلية لإيجاد حلول دائمة للاجئين.

هناك ثلاثة حلول دائمة للاجئين , التوطين المحلي , العودة الطوعية , و إعادة التوطين, حيث لا يوجد تسلسل هرمي بين هذه الحلول الدائمة نظراً لأنها ذات طبيعة متكاملة وإذا ما طبقت معاً فإنها بالأمكان أن تؤدي إلى حلول ناجعة لحل حالة اللاجئين .ستجدون أدناه كيفية عمل كل حل من الحلول الدائمة في البرازيل .

التوطين المحلي

عملية تدريجية ومعقدة ايضاً حيث تبدأ عندما يكون لدى اللاجئ حق الوصول إلى آليات التكامل الثقافي , الاجتماعي , الاقتصادي , المدني , العمل , القانون والتعليم التي تشجع اللاجئ على العيش و الاعتماد على الذات و التمتع الفعلي بحقوقهم الأساسية في بلد

اللجوء .ستجدون أدناه الخدمات والفرص المتاحة للاجئين في البرازيل.

دورات تعلم اللغة البرتغالية

بعض منظمات المجتمع المدني و المؤسسات العامة تقدم دورات تعليم اللغة البرتغالية مجاناً(مستوى مبتدئى) لطالبي اللجوء و اللاجئين. لمزيد من المعلومات الرجاء التواصل مع المنظمات التي تعمل بالتعاون مع المفوضية السامية العليا لشؤون اللاجئين (UNHCR) والمذكوره في نهاية هذا الكتيب.

التعليم

في البرازيل يبدأ العام الدراسي في أوائل شباط/فبراير وينتهي في كانون الأول/ ديسمبر.هناك عطلة مدرسية قصيرة في تموز/ أغسطس تتراوح مابين أسبوعين إلى الثلاثة ٢-٣ أسابيع , كل الأطفال الصغار والكبار لهم حق حرية التسجيل في المدارس الابتدائية و الثانوية بما في ذلك اللاجئين و طالبي اللجوء. قانون اللجوء البرازيلي يضمن أن السلطات البرازيلية تأخذ بعين الأعتبار الحالات الإستثنائية للأجئين في البرازيل و بالتالي سيتم تسهيل عملية التسجيل في المؤسسات التعليمية لمن لا يملكون الوثائق أو الشهادات الدراسية .وعلى هذا الأساس فإن كل الأطفال الصغار أو الكبار اللذين يلتمسون اللجوء في البرازيل لهم الحق في التسجيل في أي مدرسة حكومية مصطحباً وثيقة (س ب ف CPF) و وثيقة البطاقة الشخصية المؤقتة (البروتوكول) أو وثيقة التسجيل الوطني للأجانب (ر ن ى RNE) .

ويمكن للأجئين أيضاً التسجيل في الدورات التقنية وبناء القدرات المتاحة و ذلك من خلال دفع رسوم التسجيل في هذه المعاهد الحكومية المرتبطة بالبرنامج الوطني من أجل الوصول إلى التعليم التقني والتوظيف (برونتاك) أونظام الخدمات الاجتماعية المستقلة نظام (س S) (SESI, SESC, SENAC, SENAI) وأمور أخرى .

.

لدى المفوضية السامية العليا لشؤون اللاجئين (UNHCR)شراكات مع العديد من الجامعات في البلاد عن طريق «سرجيو فييرا دي نيللو رئيس الأكادمية” Sergio Vieira de Mello Academic Chair . حيث تركز مشاريع الرئيس ليس فقط على التعليم و المعرفة بشأن القانون الدولي للأجئين , ولكن ايضاً على خلق مبادرات تعود بالنفع المباشر للأجئين. بعض الجامعات البرازيلية توفر شواغر خاصة للأجئين في مؤسسات التعليم العالي وللمزيد من المعلومات حول هذه البرامج الرجاء التواصل مع مكتب المفوظية السامية العليا لشؤون اللأجئين (UNHCR) أو منظمات المجتمع للمدني التابعة والمذكوره أعلاه.

الصحة

تكفل التشريعات البرازيلية أن الخدمات في نظام الصحة العامة (س ي س SUS)هي حقوق عالمية ومجانية ومتوفرة على قدر المساواة إلى كل شخص على الأراضي البرازيلية , كل مواطن برازيلي بما في ذلك اللاجئين و طالبي اللجوء لهم الحق في الحصول على المساعدة الطبية في أي مرفق من مرافق الصحة العامة , ومن أجل الحصول على ذلك يجب عليك تقديم وثيقة (س ب ف CPF) و وثيقة (البروتوكول) المؤقت أو وثيقة (ر ن ى RNE) في أي مستشفى , عيادة أو مرفق صحي و طلب بطاقة الرعاية الصحية (س ي س SUS), هذه البطاقة مجانية و يمكن استخدامها في أي وحدة صحية على الأراضي البرازيلية .
في البرازيل الوالدين ملزمين بتلقيح أطفالهم, اللاجئين و طالبي اللجوء يمكنهم تلقيح أطفالهم مجاناً في وحدات الصحة العامة (Posto de Saude).
لمزيد من المعلومات حول اللقاحات الإلزامية يرجى الرجوع إلى الجدول الزمني في وحدات الصحة العامة القريبة من مكان الإقامة .

العمل

في البرازيل طالبي اللجوء و اللاجئين لديهم الحق في الحصول على وثيقة التصريح بالعمل (س ت ب س CTPS)والتي تخولهم للعمل بصورة منتظمة و شرعية في البلد, بنفس الحقوق التي يتمتع بها كل من العامل البرازيلي.
طالبي اللجوء و اللاجئين الراغبين بالحصول على المزيد من المعلومات عن سوق العمل البرازيلية , دورات التدريب المهنية, التأمين ضد البطالة و الوظائف الشاغرة المتاحة. عليه الإتصال بمركز مساعدة العاملين

(Centro de Atendimento ao Trabalhador - CAT) في مدينة الإقامة . طالبي اللجوء و اللاجئين يستطيعون ايضاً التواصل مع منظمات المجتمع المدني المذكورة أعلاه للحصول على مزيد من المعلومات عن الشراكات مع المؤسسات الخاصة .

المساعدات الاجتماعية

للوصول إلى برامج المساعدة الاجتماعية المتاحة في البرازيل , على اللاجئين التسجيل في وحدة البرامج الاجتماعية(- Cadastro Unico para Programas Sociais CadUnico) يمكن الرجوع لأماكن التسجيل في قاعة المدينة أو وكلاء المساعدة الاجتماعية في مدينة الإقامة (Secretarias de Assistencia Social). بعد التسجيل في(CadUnico) وحدة البرامج الاجتماعية يمكن للاجئ تقديم طلب الإنتساب إلى البرامج الاجتماعية الحكومية (بولسا فاميليا-مينياه فيدا- ,Bolsa Familia, Minha Casa Minha Vida, Beneficio de Prestacao Continuada) أما بالنسبة لكبار العمر والمعاقين (Aluguel Social, Projovem. Tarifa Social de Energia Eletrica) **بالإضافة لأخرى**

المساعدة القانونية

تكفل التشريعات البرازيلية أن كل شخص غير قادر على تعيين محام و دفع نفقات المحامي فله الحق في الحصول على مساعدة قانونية مجانية

في البرازيل مكتب المحامي العام هو المسؤول عن توفير التوجيه القانوني ويعمل كمحامي لأي شخص لا يستطيع تحمل نفقات أتعاب المحامي . وفي هذا الصدد فإن طالبي اللجوء و اللاجئين لديهم الحق في الحصول على مساعدة قانونية من المحامي العام.

مكاتب المحامين العام متواجدة في جميع الولايات البرازيلية وفي معظم المدن, وهم منظمون إلى نقابة الدفاع العام لكل ولاية (- Defensoria Publica do Estado DPE) وإلى النقابة الاتحادية للدفاع العام (Defensoria Publica da Uniao - DPU)

إدناه ستجد ملخص عن أختصاصات كل واحد ومن
الذي يجب أن تتواصل معه وفقاً لمشكلتك.

المكتب الاتحادي للدفاع العام : عن أي شك بشأن إجراءات اللجوء, أو خلاف مع نتيجة طلب اللجوء, أو المسائل العامة المتعلقة بالوثائق, التقاعد , حقوق الاجانب في البرازيل , و الحصول على استحقاقات المساعدة و إذا كنت المدعى عليه في قضية جنائية في الجرائم التي من اختصاص القضاء الاتحادي, على سبيل المثال تزوير جوازات السفر أو بطاقات الهوية الشخصية أو في إجراءات التسفير أو-و الطرد من البلاد .

مكتب الولاية المحلي للدفاع العام: عن أي شكوك أو الحاجة إلى المقاضاة بشأن المسائل المتعلقة بالسكن, الإيجارات, الطلاق, الوصاية , عملية الجرد, تحقيق الأبوة, التعويض ,أو إذا كنت المدعى عليه في قضية جنائية في الجرائم التي من اختصاص القضاء المحلي, على سبيل المثال القتل, السرقة, السطو المسلح, الاحتيال, , الاغتصاب وما إلى ذلك

العنف المنزلي ضد المرأة

في البرازيل العنف المنزلي ضد المرأة يعاقب بأشد القسوة وذلك وفقاً إلى قانون (ماريا دي بينا Maria da Penha Law) رقم 11.340/2006 . ينص هذا القانون على عقوبات العنف الجسدي, النفسي, الجنسي, المادي و المعنوي ضد المرأة بغض النظر عن عمرها. كما ينص القانون أيضاً على توفير أليات لحماية النساء ضحايا العنف المنزلي و العائلي, مع إمكانية توسيع هذه الإجراءات إلى تدابير وقائية عاجلة و الإحالة إلى خدمات المساعدة و التوجيه و المأوى إذا لزم الأمر .

لمزيد من المعلومات حول هذا الشأن يرجى مراجعة مكتب محامي الدفاع العام أو التواصل معه من خلال أرقام الهواتف المدرجة في نهاية هذا الكتيب .

كيفية التصرف في حالة العنف

مراجعة أقرب مركز طوارئ طبي وتقديم تقرير عن العنف الذي حدث أثناء المقابلة.

ملئ إستمارة الشرطة (Boletim de Ocorrencia - BO) **في مركز الشرطة**. هناك أقسام شرطة متخصصة في مساعدة النساء (Delegacias Especializadas em Atendimoento a Mulher - DEAM) بوجود مختصين بهذا المجال لمساعدة النساء الناجيات من ضحايا العنف. ومع ذلك يمكنك أيضاً الإبلاغ عن العنف في أي مركز شرطة أو في مكتب محامي الدفاع العام .

بعد الأبلاغ عن العنف يجب أيضاَ إبلاغ الشرطة إذا لزم الأمر بالحماية , وأيضاً إذا كنت ترغب في رفع دعوة جنائية ضد الجاني .أي تسجيل صوتي أو فيديو يمكن أن يكون مفيداَ جداً في هذه القضية . لدى القاضي ثمانية و وأربعين 48 ساعة لتحديد تدابير الحماية الواجب تطبيقها والتي من الممكن أن تشمل الأطفال والمعالين من قبل المرأة.

خدمات الهاتف المتاحة :

- 180 مركز خدمة مساعدة النساء (يعمل على مدار اليوم 24 ساعة لتقديم المساعدة المجانية للنساء الناجيات من ضحايا العنف)

- 181 خط خدمة الطوارئ / 190 رقم الشرطة العسكرية

ولمزيد من المعلومات يرجى الإطلاع على الموقع الإلكتروني (WWW.SPM.GOV.BR)

العودة الطوعية للوطن الأم

كثير من الناس من أجبروا على ترك ديارهم يمكنهم العودة الطوعية إلى بلادهم إن شاؤوا مع الأمن و الكرامة, يمكن أن تشكل هذه الخطوة عملية ناجحة في التغلب على الصدمات النفسية.

تمثل خطوة العودة الطوعية إلى الوطن الحل المناسب للاجئين الذين تتوفر لديهم ظروف العودة الآمنة و العيش الكريم في بلادهم الأم.
شروط العودة الطوعية للوطن الأم دائماً تكون مسبوقة بإجراءات تقيميه من قبل المفوضية السامية العليا لشؤون اللاجئين (UNHCR) عن الأوضاع الأمنية في البلد الذي يرغب اللاجئ بالعودة له.

اللاجئين الراغبين بالعودة إلى ديارهم عليهم مراجعة مكاتب منظمات المجتمع المدني التي تعمل بالتعاون مع المفوضية السامية العليا لشؤون اللاجئين (UNHCR) أو من المنظمة نفسها للحصول على مزيد من المعلومات عن كيفية الإجراءات .

إعادة التوطين

إعادة التوطين هي جزء من أحد الحلول الدائمة للاجئين وأيضاَ آلية قابلة للتطبيق على اللاجئين الذين لا يمكنهم أو غير راغبين بالعودة إلى ديارهم ولكنهم يواجهون أحدى هذه الصعوبات التالية في بلد اللجوء :
- بحاجة إلى حماية قانونية و جسدية حيث أن بلد اللجوء غير قادر على توفيرها للاجئ.
- لا توجد أية حلول دائمة بديلة متوقعة في بعض حالات معينة كالنساء أو الفتيات اللواتي في خطر و الناجيات من العنف أو التعذيب وكذلك الأطفال و اليافعين الذين في خطر.

في حالات معينة **اللاجئين الذي تم الاعتراف بهم في البرازيل** فإن برنامج إعادة التوطين **غير متاح** .
في البرازيل الحل الدائم الأفضل هو التوطين أو في أي وقت مناسب كان فحل العودة الطوعية للوطن الأم. والسبب في ذلك هو أن اللاجئين المعترف عليهم في البرازيل ليسو بحاجة الى أي حماية خاصة وأن الحكومة البرازيلية عاجزة عن توفيرها تماماً لدرجة الحاجة إلى اللجوء لحل إعادة التوطين في بلد أخر . حيث أن لدى الحكومة البرازيلية واجب ضمان حماية وسلامة اللاجئين المقيمين على أراضيها. وفي حال الحاجة إلى تلك الحماية فيجب الاتصال بالسلطات الأمنية , ومكتب النيابة العامة أو مكتب محامي الدفاع الأول.

CONTATOS ÚTEIS / USEFUL CONTACTS / CONTACTS UTILES / DIRECCIONES ÚTILES / أرقام تواصل ضرورية :

POLÍCIA FEDERAL / FEDERAL POLICE / POLICE FÉDÉRALE / POLICÍA FEDERAL / الشرطة الاتحادية/الفيدرالية

Boa Vista	(95) 3621-1515
Brasília	(61) 3223-2302 / 2024-8450 / 2024-8452
Caxias do Sul	(54) 3213-9000
Corumbá	(67) 3234-7800
Cuiabá	(65) 3614-5600
Curitiba	(41) 3251-7500
Epitaciolândia	(68) 3546-5131
Fortaleza	(85) 3392-4900
Guarulhos	(11) 2445-2212
Manaus	(92) 3655-1515
Paranaguá	(41) 3422-2033
Pacaraima	(95) 3592-1163
Porto Alegre	(51) 3235-9000

Rio de Janeiro	[21] 2203-4000 / 2203-4008
Santos	[13] 3213-1800
São Paulo	[11] 3538-5000
Tabatinga	[97] 3412-2180

MINISTÉRIO DA JUSTIÇA / MINISTRY OF JUSTICE / MINISTÉRE DE LA JUSTICE / MINISTERIO DE JUSTICIA / وزارة العدل

[61] 2025-3587

www.mj.gov.br

COMITÊ NACIONAL PARA OS REFUGIADOS / NATIONAL COMMITTEE FOR REFUGEES / COMITE NATIONAL POUR LES RÉFUGIÉS / COMITÉ NACIONAL PARA REFUGIADOS / لشؤون اللاجئين اللجنة الوطنية

[61] 2025-9225

www.mj.gov.br/conare

conare@mj.gov.br

DEFENSORIA PÚBLICA DA UNIÃO / FEDERAL PUBLIC DEFENDERS / DÉFENSEUR FÉDÉRALE DE DROITS / DEFENSORÍA PÚBLICA DE LA UNIÓN / محامي الدفاع العام الأول الإتحادي

Boa Vista	[95] 3212-3000
Brasília	[62] 3214-1499

Campo Grande	(67) 3324-1305
Cuiabá	(65) 3611-7400
Curitiba	(41) 3320-6400
Fortaleza	(85) 3474-8750
Guarulhos	(11) 2928-7800
Manaus	(92) 3133-1600
Porto Alegre	(51) 3216-6946
Rio Branco	(68) 2106-7800
Rio de Janeiro	(21) 2460-5000
Santos	(13) 3325-4900
São Paulo	(11) 3627-3400

www.dpu.gov.br

DEFENSORIA PÚBLICA DO ESTADO / STATE PUBLIC DEFENDERS / DÉFENSEUR ÉTATAL DE DROITS / DEFENSORÍA PÚBLICA DEL ESTADO / محامي الدفاع العام الأول الاقليمي

Boa Vista	(95) 2121-4777
Brasília	(61) 2196-4311

Brasileia	(68) 3223-8859
Caxias do Sul	(54) 3228-2298
Corumbá	(67) 3232-9386
Cuiabá	(65) 3613-3400
Curitiba	(41) 3219-7300
Epitaciolândia	(68) 3546-3172
Fortaleza	(85) 3101-3434
Guarulhos	(11) 2229-1657
Manaus	(92) 3633-2955
Paranaguá	(41) 3420-2942
Pacaraima	(95) 3592-1412
Porto Alegre	(51) 3211-2233
Rio Branco	(68) 3223-0763
Rio de Janeiro	(21) 2332-6068
Santos	(13) 3221-5611
São Paulo	(11) 3105-5799

MINISTÉRIO DO TRABALHO E EMPREGO / MINISTRY OF LABOR AND EMPLOYMENT / MINISTÉRE DU TRAVAIL ET DE L'EMPLOI / MINISTERIO DEL TRABAJO Y EMPLEO / وزارة العمل و التوظيف

(61) 3317-6000

http://portal.mte.gov.br

CONSELHO NACIONAL DE IMIGRAÇÃO / NATIONAL IMMIGRATION COUNCIL / CONSEIL NATIONAL D'IMMIGRATION / CONSEJO NACIONAL DE INMIGRACIÓN / المجلس الوطني للهجرة

(61) 3317-6470

http://portal.mte.gov.br/cni

SECRETARIA ESPECIAL DE DIREITOS HUMANOS / SECRETARY FOR HUMAN RIGHTS / SECRÉTARIAT SPÉCIAL DES DROITS DE L'HOMME / SECRETARIA ESPECIAL DE DERECHOS HUMANOS / وزارة حقوق الإنسان

(61) 2025-3536

www.sedh.gov.br

direitoshumanos@sedh.org.br

ALTO COMISSARIADO DAS NAÇÕES UNIDAS PARA REFUGIADOS /
UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES /
HAUT COMMISSARIAT DES NATIONS UNIES POUR LES RÉFUGIÉS /
ALTO COMISIONADO DE LAS NACIONES UNIDAS PARA LOS REFUGIADOS /
المفوضية السامية العليا لشؤون اللاجئين

Brasília: (61) 3044-5744

SCN Quadra 05 Sala 801 Torre Sul Ed. Brasília Shopping, Brasília – DF CEP: 70715-900

São Paulo: (11) 3107-5332

www.acnur.org.br

brabr@unhcr.org

ORGANIZAÇÕES DA SOCIEDADE CIVIL PARCEIRAS DO ACNUR / UNHCR'S CIVIL SOCIETY PARTNER ORGANIZATIONS / ORGANIZATIONS DE LA SOCIETÉ CIVILE PARTENAIRE DU HRC / ORGANIZACIONES DE LA SOCIEDAD CIVIL SOCIAS DE ACNUR / منظمات المجتمع المدني العاملة بالتعاون مع المفوضية السامية العليا لشؤون اللاجئين

ASSISTÊNCIA A SOLICITANTES DE REFÚGIO E REFUGIADOS / ASSISTANCE TO ASYLUM SEEKERS AND REFUGEES / ASSISTANCE POUR LES DEMANDEURS D'ASILE ET REFUGIÉ / ASISTENCIA A SOLICITANTES DE ASILO Y REFUGIADOS / مساعدة طالبي اللجوء و اللاجئين

CARITAS ARQUIDIOCESANA DO RIO DE JANEIRO

(21) 2567-4177 / 2567-4105

Rua São Francisco Xavier, n.º 483 - Bairro Maracanã. Rio de Janeiro, RJ Cep: 20550-011

carj.refugiados@caritas-rj.org.br

CARITAS ARQUIDIOCESANA DE SÃO PAULO

(11) 3115-2674 / 3241-3239

Rua Venceslau Brás, 78, 2º Andar, Praça da Sé, São Paulo, SP Cep: 01016-000

casp.refugiados@uol.com.br

http://www.caritassp.org.br

INSTITUTO MIGRAÇÕES E DIREITOS HUMANOS

(61) 3340-2689

Quadra 07, Conjunto C, Lote 01 - Vila Varjão/Lago Norte, Brasília, DF Cep: 71540-400

imdh@migrante.org.br

www.migrante.org.br

ASSISTÊNCIA A REFUGIADOS REASSENTADOS / ASSISTANCE TO RESETTLED REFUGEES / ASSISTANCE AUX RÉFUGIÉS RÉINSTALLÉS / ASISTENCIA A REFUGIADOS REASSENTADOS / اللاجئين المساعدة في إعادة توطين

ASSOCIAÇÃO ANTÔNIO VIEIRA

(51) 3254-0140
Porto Alegre, RS
refugiados9474@yahoo.com.br
www.asav.org.br

CENTRO DE DEFESA DOS DIREITOS HUMANOS

(11) 2358-9606
Guarulhos, SP
cddh.guarulhos@gmail.com

Projeto gráfico, diagramação e ilustração: Duo Design

Para mais informações entrar em contato com o Escritório do ACNUR no Brasil.
Caixa Postal 8560, CEP: 70312-970, Brasília / DF, Brasil
Telefone: (61) 3044 5744
Correio Eletrônico: brabr@unhcr.org
Website: www.acnur.org.br
Twitter: @ACNURBrasil